

Tolga kommune

Budsjett 2015

og

Økonomiplan og Handlingsprogram 2015-2018

Kommunestyret vedtok av 18. desember 2014

Foto: Stein Dølmo

Innholdsfortegnelse

Rådmannens forord	s. 5
1. Mål, rammer, føringer, nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene, forslag på tiltak for å skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom	s. 9
1.1 Mål	s. 9
1.2 Rammer	s. 9
1.3 Føringer	s. 10
1.4 Nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene	s. 12
1.5 Forslag på tiltak for å skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom	s. 13
2. Utredningsoppgaver	s. 15
3. Beskrivelse av virksomhetsområdene (Tjenesteomfang og ressursinnsats, mål og resultatindikatorer, økonomisk ramme)	s. 16
   3.1 Rådmann med stab og støtte	s. 16
3.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 16
3.1.2 Mål og resultatindikatorer	s. 17
3.1.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 17
   3.2 Samfunnsutvikling	s. 18
3.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 18
3.2.2 Mål og resultatindikatorer	s. 18
3.2.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 19
   3.3 Plan/teknisk	s. 20
3.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 20
3.3.2 Mål og resultatindikatorer	s. 20
3.3.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 21
   3.4 Oppvekst	s. 22
   3.5 Tolga skole	s. 23
3.5.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 23
3.5.2 Mål og resultatindikatorer	s. 23
3.5.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 24

3.6 Vingelen skole og barnehage	s. 26
3.6.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 26
3.6.2 Mål og resultatindikatorer	s. 27
3.6.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 28
3.7 Kulturskolen	s. 29
3.7.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 29
3.7.2 Mål og resultatindikatorer	s. 29
3.7.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 30
3.8 Barnehagene	s. 31
3.8.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 31
3.8.2 Mål og resultatindikatorer	s. 32
3.8.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 32
3.9 Helse	s. 33
3.9.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 33
3.9.2 Mål og resultatindikatorer	s. 34
3.9.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 34
3.10 Pleie og omsorg	s. 35
3.10.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 35
3.10.2 Mål og resultatindikatorer	s. 36
3.10.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 36
3.11 NAV	s. 37
3.11.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 37
3.11.2 Mål og resultatindikatorer	s. 37
3.11.3 Økonomisk ramme 2015-2018	s. 38
3.12 Interkommunale samarbeid Tolga kommune inngår i	s. 39
4. Generelle rammebetingelser	s. 40
4.1 Befolkningsutvikling	s. 40
4.2 Økonomiske rammebetingelser	s. 40
4.2.1 Kommunesktorens samlede inntekter	s. 40
4.2.2 Skatt og rammetilskudd	s. 41
4.2.3 Eiendomsskatt	s. 41
4.2.4 Driftsinntekter	s. 41
4.2.5 Lønns- og prisvekst	s. 41
4.2.6 Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene	s. 41
4.2.7 Øvrige driftsutgifter	s. 42
4.2.8 Rente- og avdragsutgifter	s. 42

Tolga kommune – kommune med tæl

---

5. Investeringsprosjekter i perioden 2015-2018	s. 43
5.1 Investeringsprosjekter i 2015	s. 43
5.1.1 Bygging av omsorgsboliger	2015
5.1.2 Bad på rommene på Tolga omsorgstun	2015
5.1.3 Oppgradering bredbånd	2015
5.1.4 Oppgradering kommunale veger	2015
5.1.5 ENØK-tiltak – Svømmehallen	2015
5.1.6 Nytt telefonsystem/sentralbord	2015
5.1.7 Tak – Vingelen skole- og barnehage	2015
5.1.8 Brannvarsling – Vingelen skole- og barnehage	2015
5.1.9 Utbedringer kommunale boliger	2015
5.1.10 Nyinvesteringer i utstyr – Plan/teknisk	2015
5.1.11 Biler – Plan/teknisk	2015
5.1.12 Organisasjonstilpasning/planarbeid	2015
5.1.13 Trafikksikkerhetsprosjekt i Vingelen	2015
5.1.14 Ledningsanlegg – Frisbakken – Tolga sentrum	2015
5.1.15 Energisparingsprosjekt	2015
5.1.16 Innløpsrist – renseanlegget	2015
5.2 Investeringsprosjekter i 2016-2018	s. 45
5.2.1 Ombygging – Tolga Omsorgstun del 1 – «Blåfløyen»	2016
5.2.2 Ventilasjonsanlegg og ombygging av Helseenteret	2016
5.2.3 Kunstgras- og aktivitetsanlegg	2016
5.2.4 Oppgradering kommunale veier/infrastruktur	2016
5.2.5 Oppgradering av bredbånd	2016
5.2.6 Hovedplan – vann(avløp	2016
5.2.7 Gatelys	2016
5.2.8 Utbedringer kommunale boliger	2016
5.2.9 Driftsovervåking – renseanlegg	2016
5.2.10 Varmeovner – Vingelen kirke	2016
5.2.11 Energisparingsprosjekt	2016
5.2.12 Oppgradering av bredbånd	2017
5.2.13 Hovedplan – vann og avløp	2017
5.2.14 Gatelys	2017
5.2.15 Utbedringer kommunale boliger	2017
5.2.16 Dølmotunet – Restaurering av fjøstak	2017
5.2.17 Varmeovner – Tolga kirke	2017
5.2.18 Energisparingsprosjekt	2017
5.2.19 Utbedringer kommunale boliger	2018
5.2.20 Fler brukshus/kulturhus	2018
5.2.21 Tak på Tolga kirke	2018
5.2.22 Heis – Tolga Helsecenter	2018
6. Vedlegg	s. 48
6.1 Budsjettkjemaer	s. 48
6.1.1 Driftsoversikt 2015-2018, budsjettkjema 1A	s. 48
6.1.2 Driftsoversikt 2015-2018, budsjettkjema 1B	s. 49
6.1.3 Investeringskjema 2015-2018, budsjettkjema 2A	s. 51
6.1.4 Investeringskjema 2015-2018, budsjettkjema 2B	s. 52
6.2 Gebyr og betalingssatser	s. 54

Rådmannens forord

For kommune-Norge er høsten kanskje den mest spennende, men samtidig også den mest krevende perioden i året. Budsjettforslag skal utarbeides og budsjett skal vedtas. Det som gjør arbeidet spesielt krevende og utfordrende er at det stort sett er et misforhold mellom hva man må, vil og ønsker og hva det er penger til. Rådmannens jobb er å legge fram et budsjett som er troverdig, forsvarlig og bærekraftig. Det er mange hensyn og forhold som spiller inn her. Hva er kommunen lovpålagt å utføre av oppgaver, hva har politikerne vedtatt og hva er nå spiselig rent politisk. Selv om rådmannen er pålagt på et selvstendig grunnlag å fremme et budsjettforslag er det alltid lurt å ha noen antenner ute i forhold til hva som er mulig. Det er ikke alltid det er mulig å balansere fullt ut alle disse forholdene. Derfor er det også mange plasser støy rundt budsjettbehandlingen. Man vil jo sjeldent slutte med noe, det å gjøre ting på andre måter er ofte en modningsprosess, og så skulle vi også gjøre, ha gjort både noe mer og nytt.

Interessentene er mange og mange av disse har verken interesse eller ansvar for helheten. Men de som er ansatt i lederposisjoner og de som er valgt politisk kan ikke fraskrive seg dette ansvaret. I Tolga kommune jobber vi med medarbeiderskap. Under en slik teknikk har alle et spesielt ansvar for sine oppgaver, men alle er også delansvarlig for den store helheten.

Rådmannen synes budsjettjobbingen de siste årene har visst at man har kommet langt i forhold til en slik teknikk. Det har vært lite støy når budsjettforslaget har blitt fremmet. Jobbing i prosess har forhåpentligvis skapt en forståelse av hvilke grep som må gjøres, og de forslag som til slutt har kommet kommer ikke som lyn fra klar himmel. Det innebærer ikke og bør heller ikke innebære at man er enig om alle forhold og tiltak. Kommunene er og skal være politisk styrt. Det er forståelse for at man politisk ofte kan føle seg handlingslammet i forhold til å kunne gjøre endring og få muligheten til virkelig å sette noen politiske fotavtrykk. Dessverre er det nok å melde at det lokale handlingsrommet nok ikke kommer til å bli større i årene som kommer. Snarere er det vel heller å tro at det kommer til å stramme seg til ytterligere.

Kommunene har veldig mange skal oppgaver som skal løses. Man har **skal**, **bør** og **kan**, men må ikke oppgaver. Kommunen er arbeidsintensiv. Det vil si at oppgavene stort sett løses gjennom bruk av hoder og hender, det vil si folk.

Et innfløkt, men forholdsvis rettferdig inntektssystem har til hensikt å gi et noenlunde likeverdig tjenestetilbud over hele landet og i alle kommuner. Ut fra hvilken sammensetning man har av innbyggerne blir midlene fordelt. Endringer fra et år til et annet kan gi stort utslag. Synker elevtallet med 20 gir dette seg utslag av en mindre overføring på kr 2 000 000,-. Når kommunene starter med budsjettjobbing tar de fleste oftest utgangspunkt i konsekvensjustert budsjett. Det vil si budsjettet for innværende år justert for forventet lønn- og prisvekst og eventuelle nye tiltak og/eller oppgaver som har tilkommet i løpet av året. Når sammensetningen av innbyggerne sjeldent er statisk er det ikke vanskelig å forstå at det fort blir et misforhold mellom inntekter og utgifter. Det som dessverre nok er like krevende er at det sjeldent er mulig å omstille og tilpasse så raskt som inntektsgrunnlaget endrer seg. 20 færre elever gjør det ikke mulig over natten å redusere med 2 millioner.

I august hadde politikere og ledere i Tolga besøkt av Dag-Henrik Sandbakken, fagsjef i KS for å foredra i kommuneøkonomi for folkevalgte med tittelen: «Hvordan sikre god økonomistyring». Sandbakken med sin fartstid som handlekraftig ordfører på Tynset og ikke

Tolga kommune – kommune med tæl

---

minst som en like handlekraftig statssekretær i kommunaldepartement gjennom 7 år og må betegnes som en ekspert på området.

Det tydeligste budskapet han kom med var: «*Det politiske handlingsrommet ligger i utgiftene. Ha fokuset der, inntektene påvirker dere i liten grad.*

Når får denne kanskje noe politiske ytring stå for rådmannens regning. Dette tror jeg vi skal være veldig glade for. Den dagen inntektene i større grad ikke omfordeltes av staten vil små kommuner uten vekst og med et svakt skattegrunnlag virkelig være ille ut.

Når vi startet jobbingen med budsjett 2014 og økonomiplan/handlingsprogram 2014-2017 var det ut fra en vurdering om at det var et misforhold mellom aktivitet og økonomiske rammer på kr 5 000 000,-. Vi gikk inn i en prosess med det mål å dekke dette gapet. Det å ta ut fullt effektmål er ikke gjort over natten så målet ble halv effekt i 2014 og full effekt i 2015.

I dette lå en antakelse om at ny regjering vil kunne bety kr 2 000 000,- i mindre overføring og et mål om et netto driftsresultat på 3 %, det vil si kr 3 000 000,-.

Da budsjettet ble banket var dette målet nådd. I praksis hadde man da nedskallert budsjettet med ca. 5 %. Det er ingen liten justering og det er i alle fall ikke innlysende at dette skulle skje uten noen form for støy. Rådmannen mener at dette skyldes at man jobber i prosess og at alle uavhengig av rolle ser seg som en del av helheten.

Bortimot alle tiltak er effektuert og fått den virkning som var påtenkt. Når kommunens inntektsgrunnlag for 2015 var klart var det tilnærmet identisk med det vi la inn i økonomiplanen.

Men som tidligere omtalt, en kommune er sjeldent statisk. Det skjer ting som påvirker oss både i stort og smått. Noen forhold har veldig store konsekvenser også økonomisk. En del slike forhold har rammet oss i 2014. Forhold som har betydning i mange år framover. Det er ting knyttet mot lovpålagte oppgaver og ivaretakelse av kommunens innbyggere på en god og verdig måte. Rådmannen synes det er krevende å balansere det på den ene siden å si at dette handler om å ivareta både lovpålagte oppgaver og ivaretakelse av våre innbyggere på en god og verdig måte og at dette på den andre siden har en økonomisk side som påvirker forholdet mellom oppgaver og inntekt. Totalt sett har ting som har skjedd i 2014 spist opp avstetningen vi la inn i økonomiplanen i fjor.

Noen andre forhold er det også som f.eks ca. 20 elever færre i skolen. Om målet fortsatt skal være 3 % netto driftsresultat mangler det kr 5 000 000,-. Det vil si kr 2 000 000,- til drift og kr 3 000 000,- til avsetning.

Årets jobbing med budsjett i prosess har hatt fokus på hvilke oppgaver **skal** vi gjør, hva **bør** vi gjøre og hva **kan** vi, men må ikke. Det er selvsagt vanskelig å bli helt konkret i forhold til en slik tilnærming og det vil alltid være grunnlag for ulik oppfatning og vurdering på en del forhold.

Rådmannen mener at vi gjort en god og nødvendig jobb i fjor. Den skulle skaffe det helt nødvendig handlingsrommet. Vi traff også veldig bra slik rådmannen vurderer det. At det skjer ting som gir så store økonomiske utslag som i fjor der det ingen gitt å forutse. Den er også langt utover hva man normalt må kunne påregne.

Tolga kommune – kommune med tæl

Rådmannen har ikke funnet det verken mulig, forsvarlig eller riktig å kunne fremme et budsjettforslag med en avsetning i størrelsesordenen 3-5 millioner for 2015.

Dette handler om flere forhold. Rådmannen har oppfattet at man er fornøyd og ønsker å jobbe i prosess. En prosess for å kunne skaffe et handlingsrom på 3-5 millioner ville krevd både tid og ressurser som ikke er forenlig med at budsjettet behandles i desember.

Men rådmannen er klar på at vi må ta ytterligere grep. Men ønsker at det skal skje etter den arbeidslinja vi har lagt oss på med medvirkning og i en prosess der både politikere, tillitsvalgte og administrasjonen jobber i lag. Kommunestyret har selv vedtatt i k-sak 69/14 å iverksette et prosjekt knyttet mot organisasjonstilpasning med mål om å skaffe en bærekraftig drift, utvikling og samhandling. Dette ligger også inne som den mest sentrale oppgaven utover drift i rådmannens budsjettforslag. En ytterligere innstramming i budsjetttrammene på 2-3 millioner vil etter rådmannens vurdering hvert ensbetydende med å parkere dette prosjektet og helt nødvendige grep. Da ville fokuset måtte blitt inn mot både nedbemanning og strukturelle grep. Nå er organisasjonstilpasning et strukturelt grep og at vi nok må bli noe mindre folk er innlysende. Men det er stor forskjell på å gjøre dette gjennom gode prosesser kontra som en del av et budsjettvedtak.

Rådmannen håper at kommunestyret kan slutte seg til en slik tilnærming og måtte å jobbe på. Den er i tråd med hvordan vi har tenkt og jobbet de siste årene.

Rådmannen har funnet det forsvarlig å legge fram et budsjett med en avsetting til fond på ca. kr 1 000 000,-. Siden i fjor har også det Tekniske beregningsutvalget (TBU) nedjustert anbefalt netto driftsresultat fra 3,0 % til 1,75 %. Rådmannens budsjettforslag innebærer et netto driftsresultat på 1,66 %. Så det er tilnærmet i tråd med de anbefalinger TBU nå gir.

Budsjettet slik det foreligger er stramt, men forsvarlig slik rådmannen ser det. Det vil gi gode tjenester og det er noe politisk handlingsrom både i form av kroner og prosjekter Tolga kommune fortsatt er inne i.

Det må vel kunne sies at Tolga kommune investerer forholdsvis beskjeden. Det er ikke sikert at lav lånegjeld i seg skal være noe mål. Det som imidlertid er renter og avdrag påvirker en kommunens handlingsrom Gir mer lån, jo mer av kommunens budsjett blir knyttet opp mot å betale renter og avdrag. Det blir ikke kompensert fra statens side.

Det ligger mange investeringsprosjekt inne både i forslag til budsjett og økonomiplan. Noen litt større og mange små. Rådmannen mener at det god investeringsprosjekt som både er knyttet mot å bedre tjenestetilbudet, sikre kommunens verdier og en mer effektiv god drift.

Det store prosjektet som ligger inne er jo et mulig fler brukshus/kulturhus. Dette er foreløpig ikke vedtatt og er flyttet til siste år i økonomiplan. Det er ingen tvil om at deler av kommunens mangfoldig og flott kultur- og idrettsliv hadde fortjent bedre fasiliteter enn det Vidarheim og en gымsal kan tilby. Det er mulig å både realisere og drifte. Men det politikerne må ta stilling til er omkostningene rent økonomisk. Det vil fort koste et sted litt avhengig av hva man vil bygge mellom 3-7 millioner å drive et slik hus. Dette da inkludert renter og avdrag på lån. Dette må tas innen rammen av den økonomien man har. Om man ikke eventuelt velger å knytte dette mot en mulig kraftutbygging og de midlene dette vil innbringe så må midlene tas innenfor dagens rammer. Så vil man det så er det kanskje greit å ha tenkt både gjennom og kommunisere tydelig hvilke grep man vil ta for å skaffe seg et handlingsrom for å ta en slik investering.

Tolga kommune – kommune med tæl

Startskuddet for kommunereformen har nå gått. Hva den vil munne ut i er det alt for tidlig å ha noen klar formening om. Det som synes innlysende er at det blir viktig for Tolga at både det å skaffe seg det omtalte økonomiske handlingsrommet og ha fortsatt stort trykk på regionalt samarbeid. Fjellregionen jobber bra sammen på mange plan og områder. Det er ingen grunn til ikke å tenke mer samarbeid. Snarere tror rådmannen det er lurt å tenke både mer og ikke minst forpliktende samarbeid framover. Både Tolga kommune og Fjellregionen bør ha ambisjon om å være med å sette dagsorden og være en aktiv premissleverandør i forhold til kommunens rolle de neste 50 årene.

Rådmannen er av den oppfatning at det budsjettet som presenteres og foreslås er både realistisk og forsvarlig. Det ligger til rette for at virksomhetene skal kunne få drive dagens aktivitet innenfor realistiske rammer.

Rådmannen er opptatt av hvordan ting blir kommunisert og hvordan man fremstiller forhold. Tilpasning er faktisk både mer presist og riktig enn kutt. Og ikke minst kommuniserer det noe helt annet. Forslag på budsjett og økonomiplan er i all hovedsak en tilpasning av aktivitetsnivået i forhold til de faktiske realitetene og behovet for å skaffe seg et helt nødvendig økonomisk handlingsrom.

Forslaget på investeringsbudsjettet for perioden 2015-2018 er på et litt høyere nivå enn de siste årene, men er fortsatt nøkternt. Men det ligger inn mange forslag på små og positive investeringer.

Budsjettet for 2015 legger etter rådmannens syn et godt grunnlag for å kunne gi gode tjenester, skape nye muligheter og spennende utfordringer både politisk og administrativt. Forslag på gebyr og betalingssatser er en integrert del av dette budsjettforslaget.

Tolga kommune har gode og dyktige medarbeidere. Disse yter stor innsats og innehar unik kompetanse. De er kjernen, hjerte og hjernen i en organisasjon som leverer gode tjenester kontinuerlig.

Tolga den 26. november 2014

Stein Halvorsen
rådmann

NB!

Budsjettdokumentet er slik det ble framlagt av rådmannen, men rettet opp i forhold til de endringer som ble gjort gjennom kommunestyrets budsjettvedtak av 18. desember 2014.

1. Mål, rammer, føringer og nye tiltak, vesentlige økninger i driftsutgiftene og nedtrekk i rammene

1.1 Mål

Kommuneplanen for 2003-2013 er et overordnet styringsdokument for kommunens aktiviteter. Det vises i det etterfølgende til kommunens visjon, overordnede mål og delmål.

Visjon: *Tolga kommune med tæl.*

Overordnede mål:	Delmål:
1. Å ta vare på, utvikle og forsterke de kvaliteter og det sær preg som kjennegir Tolga kommune	1.1 Oppvekst og bomiljø 1.2 Sentrumsutvikling 1.3 Natur- og kulturarv
2. Å arbeide målbevisst for en bærekraftig utvikling	2.1 Holdningsskapende arbeid for bærekraftig utvikling 2.2 Miljøvennlig drift av Tolga kommune 2.3 Areadelen, arealforvaltning som virkemiddel
3. Å arbeide for å opprettholde bosettinga på nåværende nivå i hele kommunen	3.1 Attraktiv bokommune 3.2 Næringsutvikling og landbruk 3.3 Flyktninger

Planen er retningsgivende for arbeidet både i de politiske organ og kommunens administrasjon. Tiltak og mål i økonomiplanen og årsbudsjettet skal speile det som er trukket opp som mål i kommuneplanen.

1.2 Rammer:

Drift

Årsbudsjett 2015 – økonomiplan/handlingsprogram 2015-2018
Vedlegg 6.1.1 og 6.1.2

Investeringer

Investeringsramme for perioden 2015-2018
Vedlegg 6.1.3 og 6.1.4

Faste stillinger

Rådmannen er delegert myndighet til å opprette og nedlegge stillinger innenfor budsjettets rammer. Ved ledighet i hjemler skal det før det lyses ut igjen drøftes med rådmann. Det samme gjelder ved mulig opprettelse av stillinger

Betalingsatser for 2015

Forslag på kommunale betalingssatser for 2015 er innarbeidet som en integrert del av budsjettforslaget.

For VAR-området foreslås en økning i satsene slik: Avløp 5%, slam 0% og renovasjon 0%.

Eiendomsskatt for 2015

Eiendomsskatt for 2015 utskrives med 7 promille. Bunnfradraget er satt til kr 100 000,-. Det er vedtatt en reduksjonsfaktor på 0,7.

Fullmakter

Rådmannen gis myndighet til å overføre midler mellom virksomhetsområdene og rammene når dette kun har regnskapsmessig betydning.

1.3 Føringer

Kommunestyrets vedtak i forhold til videre framdrift for budsjett 2015 og økonomiplan/handlingsplan 2015-2018, sak-72/14

1. Tolga kommunestyre vedtar at følgende forhold er gjeldende i det videre arbeidet med Budsjett 2015 og økonomiplan/handlingsprogram 2015-2018:

Drift:

- Føringer som er lagt gjennom tidligere vedtak
- Mål for budsjettseminar
- Konsekvensjustert budsjett + tiltak som har tilkommert gjennom vedtak eller budsjettjustering innværende år – utgangspunkt økonomiplanen

Utredninger:

- Organisasjonstilpasning (egen sak på dette i kommunestyret i oktober)
- Innspill?

Investeringer:

- Det som ligger i økonomiplanen
- Innspill til budsjettseminaret
- Lånegjelden skal ikke øke

Hva gjelder ved behov for innstramninger:

2. Føringene som ble gitt i Osen (må, bør og kan oppgaver) – gruppene innkalles og gjør noen prioriteringer om dette blir nødvendig. Rådmann og gruppeledere samordner og prioritérer ut fra innspill i gruppene
3. Tolga kommunestyre gir følgende videre innspill på tiltak/føringer og prioriteringer i forhold til budsjett:

Drift:

- Avsetning til fond: 3 millioner, derav 500 000,- til næringsfond og 2 500 000,- til disposisjonsfond
- Velferdsetaten må se på synergier på tvers av virksomhetene. Det bestilles en ekstern utredning med tydelige mål økonomisk og hvordan ressurser brukes på tvers. Det av settes kr 200 000,- til dette
- Sette mål for hvordan en kan utnytte ressurser på best mulig måte på tvers av virksomheter med innsparing på årsverk
- Planleggingstilskudd benyttes til reguleringsplan gang/sykkelvei sentrum – Erlia
- Boliger:

Tolga kommune – kommune med tæl

- Omregulering av Tolgensli boligfelt gjennomføres
- For Vetlåssvingen boligområde skal noen tomter klargjøres og fellesområde hogges som samarbeidsprosjekt med grunneiere
- Samle ressursene vi bruker på næringsarbeid inn i et felles prosjekt med Tolga-Os Sparebank. arbeidet med nasjonalparklandsby inngår i dette
- 100 000,- til aktiviteter for omdømmeprosjektet
- Prosjekt Tolga 2017 – næring og kultur. Oppstart prosjektoppgave 1.1.2015 med milepæler. Ekstern finansiering i tillegg til omdømmemidler

Utredninger:

- Kommuneplanens samfunnsdel er delt inn i temaer. Ta tak i noen tema som korte komiteoppgaver
- Utredningsoppgave for ny satsing på utbedring av veier gjennomføres som foreslått med forslag klart til juni
- Utarbeide et prosjekt for ombygging av Doktorgården i samarbeid med private entreprenører
- Utrede hvordan en lokalt kan bygge/ta del i tilflyttingsarbeidet som settes i gang av regionrådet i 2015

Investeringer:

- Prinsippet om redusert lånegjeld tas ut
  - Ventilasjonsanlegget på helseenteret avventes til utredning er ferdigstilt
4. Tolga kommunestyre vedtar at følgende eventuelt skal prioriteres ned som en følge av innspill på ny tiltak/føringer inn i budsjettet:
- Minus kr 50 000,- på midler til Destinasjon Røros for profileringsplass
  - Minus kr 50 000,- til aktiviteter for barn og unge

Forholdene over danner bakteppe og er føringer som er lagt i forhold til utkast til budsjett 2015 og økonomiplan og handlingsprogram 2015-2018

1.4 Nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene

I all hovedsak videreføres dagens aktivitet i 2015. Rammene for områdene er lagt inn med kjent lønn. Det er også budsjettet i forhold til forventet lønnsoppgjør i 2015.

Driftsrammen legges inn med de tiltak som foreslås for å skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom skissert i 1.5.

Nedenfor gis en oversikt over de tiltak som er vedtatt eller forhold som påvirker budsjettet og økonomiplanen i betydelig grad.

Der dagens ramme er økt utover det som anslås som normal prisstigning er dette også synliggjort under.

Tiltak	Virksomhet	Økonomi	Merknad
Lønn uten pensjon	Totalt – alle områder	3 300 000,-	Økt kostnad
Sosial hjelp	NAV	300 000,-	Økt ramme
Barnevern	NAV	1 700 000,-	Økt ramme
Prosjekt sommerjobb for ungdom	NAV	25 000,-	Økt ramme
Betaling for barn som går i privat barnehage i annen kommune.	Barnehagene i Tolga	350 000,-	Økt ramme
Styrking – barnehager	Barnehagene i Tolga	950 000,-	Ny behov – økt ramme
Tiltak skole utenfor kommunen	Skole felles	1 000 000,-	Ny behov – økt ramme
Branngarasje	Plan/teknisk	215 000,-	Nytt tiltak
Ferievikarer vaktmestere og renhold	Plan/teknisk	200 000.-	Økt ramme
Totalt		8 040 000,-	

1.5 Forslag på tiltak for å skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom

I økonomiplanen lå det for 2015 inne en avsetning til fond på ca. kr 5 100 000,-. Når budsjettet er justert i forhold til dagens drift, herunder kjent lønn + forventet lønnsvekst i 2015 og tiltak tilkommel i 2014 + et mål om avsetning på kr 3 000 000,- er statusen følgende:

- Underbalanse	ca. 5 000 000,-

Av dette er underbalansen som følger:

- Drift	ca. 2 000 000,-
- Avsetning til fond	ca. 3 000 000,-

Krevende tiltak som har tilkommel i 2014 har gitt store utslag som visst over rent økonomisk.

Rådmannen foreslår følgende endringer inn for å skape balanse og et handlingsrom (avsetning til fond):

Område	Tiltak	Virkning 2015	Virkning fra 2016	Kommentar
Rådmannens stab og støtte	Vakanse i servicetorget 1,0 stilling i perioden ca. april 15 til april 16.	325 000,-	325 000,-	Det fylles opp mot 0,7 stilling i servicetorget på følgende måte: Folkehelsekoordinator jobber 0,5 stilling i servicetorget og 0,5 stilling som folkehelsekoordinator i denne perioden. Det flyttes 0,2 fra samfunnsutvikling og inn i servicetorget i denne perioden.
Rådmannens stab og støtte	0,6 stilling innen personal erstattes ikke fra 01.04.15	281 000,-	375 000,-	Person som blir pensjonist 01.04.15 blir ikke erstattet. Oppgaver blir omfordelt på andre.
Plan/teknisk	0,5 stilling som vaktmester erstattes ikke fra 01.03.16	190 000,-	253 000,-	Person som blir pensjonist 01.04.15 blir ikke kun erstattet med 0,5 stilling.. Oppgaver blir omfordelt på andre.
Tolga skole		500 000,-	500 000,-	Inntekter/refusjon, lønn og drift.
Vingelen skole- og		50 000,-	50 000,-	Drift.

Tolga kommune – kommune med tæl

---

barnehage				
Barnehagene i Tolga		250 000,-	250 000,-	Betalingssatser og bruk av ressurs fra Tolga skole i forhold til styrking.
Kulturskolen		100 000,-	100 000,-	Drift.
Pleie og omsorg		500 000,-	500 000,-	0,2 reduksjon i merkantil stilling, oppholdsbeløp, utskrivningsklare pasienter, turns helg.
Helse		50 000,-	50 000,-	Drift.
NAV		200 000,-	200 000,-	Sosial hjelp.
Plan/teknisk		50 000,-	50 000,-	Økt husleie og gebyrer.
Samfunnsutvikling		250 000,-	250 000,-	Svømmehall (energi, næring, Destinasjon Røros, støtte Idrett (løypemaskin) og fritidsklubb.
Rådmannens stab og støtte		50 000,-	50 000,-	Drift.
Eiendomsskatt		300 000,-	300 000,-	Kraftlinjer og master
Totalt		3 096 000,-	3 253 000,-	

Som det fremgår av tabellen over er det foreslått tiltak som samlet gir en innsparing/innstramning på ca. 3 000 000,-.

Underbalansen i drift er dekket inn. Tiltakene vil kunne gi ca. kr 1 000 000,- i avsetning.

I forhold til et mål om en avsetning på kr. 3 000 000,- er vi ikke i mål. Rådmannen har ikke funnet det verken forsvarlig, realistisk eller formålstjenlig å komme dit i år. Det gjelder ikke minst i forhold til den prosessen som skal kjøres neste år i forhold til å skaffe en bærekraftig og robust drift, forvaltning og utvikling av Tolga kommune for framtiden. Skulle man funnet ca. kr 2 000 000,- til nå vil dette kreve omfattende prosesser i forhold til nedbemannning neste år. At vi må se på driften og organiseringen vår er innlysende, men det kan gjøres gjennom gode prosesser slik rådmannen ser det.

Ting skjer gjennom et år. I 2014 har som tidligere sagt medført nye tiltak som har store økonomiske konsekvenser. Dette er tiltak man verken kan ta høyde for eller planlegge i forhold til. Men som man må forholde seg til når det skjer. Det man også må ta med seg inn i forhold til avsetning er at TBU nå har endret anbefalt netto driftsresultat fra 3 % til 1,75 %.

2. Utredningsoppgaver

Skal beskrive de utredningsoppgaver som skal gjennomføres for 2015. Skal si noe om omfanget, kvalitet, tidsperspektiv og ansvar. Skal være realistisk i forhold til kapasiteten kommunen har i forhold til å gjennomføre.

Tiltak	Beskrivelse	Tidsfrist	Ansvar
Organisasjonstilpasning	Prosjektet – «Tolga kommune 2020 – Robust og Bærekraftig for framtiden». Prosjektet skal sikre en organisering som sikrer en bærekraftig og robust drift, forvaltning og utvikling. Et viktig mål for prosjektet er å gi rom for årlig avsetning på 3 % av netto drift til disposisjonsfond. Dette skal gi trygghet for stabil drift, og avsetninger for fremtidige investeringer.	01.09.15	Rådmann/v-ledere
Kommuneplanens samfunnsdel. Jobbe i komiteer inn mot planens ulike tema	Jobbe i komiteer inn mot planens ulike tema. Prosess vedtas i desember 2014.	Planen sluttbehandles i juni 2015	V-leder Plan/teknisk/ Rådmann
Videre planlegging av veiutbedring	Utrede videre utbedringer av kommunale veier. Midler lagt inn i økonomiplanen.	01.06.15	V-leder Plan/teknisk
Ombygging – Doktorgården	Utarbeide et prosjekt for ombygging av Doktorgården i samarbeid med private entreprenører.	01.08.15	V-leder Plan/teknisk
Tilflyttingsarbeid	Utrede hvordan man kan ta del i tilflyttingsarbeidet som settes i gang regionalt i 2015.	2015	Utviklingssjefen
Kommunereformen	Felles utredning for Fjellregionen. Skal belyse og legge fram analyse og faktagrunnlag som et grunnlag for veivalg og beslutninger.	Sommer 2015	Rådmann og ordfører AU i Regionrådet er styringsgruppe

3. Beskrivelse av virksomhetene

3.1 Rådmann med stab og støtte

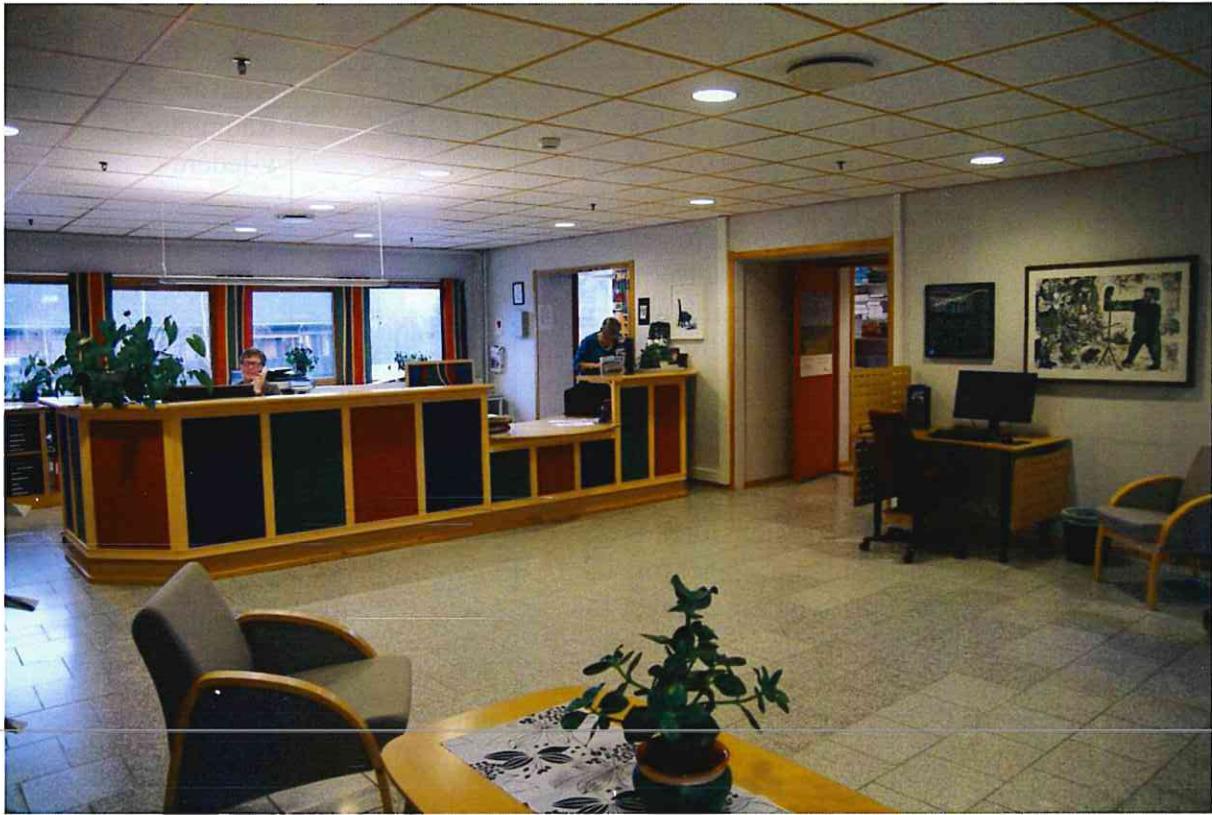

Foto: Sindre Riise

3.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Rådmann	1,0
Rådgiver	0,55
Personal	1,6*
Servicetorget	4,3
Økonomi	3,0
Folkehelse	1,0
Sum	11,35

*Blir redusert med 0,6 fra 01.04.15

Tolga kommune – kommune med tæl

3.1.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammen-ligning med andre
Brukere	Innbyggerundersøkelse					
Medarbeidere (stabsfunksjoner)	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) (medarbeiderundersøkelse)	4,3		4,9	5,0	
	Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) (medarbeiderundersøkelse)	5,2		5,6	5,0	
Økonomi (Politisk, utvalg, form.skap disp + Rådm stabsfunksj+ Felleskostnader)	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	105	95,2		<100	

3.1.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018		
(Tall i 1000,- kr)					2014	2014	2013
Sum lønn	8 055				8 087	8 087	6 787
Sum driftsutgifter	885				909	909	1 393
Sum utgifter	8 940				8 996	8 996	8 180
Sum inntekter	-1 539				-1 405	-1 405	-1 469
Netto ansvar	7 401	7 307	7 632	7 632	7 591	7 591	6 711

3.2 Samfunnsutvikling

Foto: Sindre Riise

3.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Eivind Moen	1,0
Landbruk/næring	1,7*
Miljøvern	0,2
Kultur	2,3
Utviklingssjef	1,0
Gards- og slektshistorie **	0,5
Sum	6,7

* 0,2 ligger i servicetorget.

** Prosjekt i perioden 11.11.2013 – 10.11.2015.

3.2.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2011	Status 2012	Status 2013	Mål 2015	Sammen-ligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	9,3	9,7	10,4	>10	3,5 (2013)

Tolga kommune – kommune med tæl

	Utlån av alle medier fra biblioteket pr innbygger	11,5	12,2	12,9	> 12	4,8 (2013)
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	98,7	99,4	100,4	<100	

3.2.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan				Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018			
(Tall i 1000,- kr)						2014	2014	2013
Sum lønn	4 097					4 122	4 787	4 508
Sum driftsutgifter	3 926					4 086	4 903	8 518
Sum utgifter	8 023					8 208	9 690	13 026
Sum inntekter	-3 424					-3 324	-3 934	-8 186
Netto ansvar	4 599	4 884	5 756	4 840				

Foto: Sindre Riise

3.3 Plan/teknisk

Foto: Sindre Riise

3.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – May Irene Arnevik Løseth fra 01.01.14	1,0
Drift	6,8
Forvaltning	1,0
Renhold*	7,4
Sum	7,8

*Renhold flyttet til plan/teknisk fra andre områder fra 01.01.15

3.3.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2011	Status 2012	Status 2013	Mål 2015	Sammenligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate inkl. gang/sykkelvei	73 727	87182	94 182		65 815 (2013)
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	98,7	113,5	113,7	<100	

Tolga kommune – kommune med tæl

3.3.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013
Sum lønn	8 716				4 631	3 966	3 314
Sum driftsutgifter	7 509				6 601	5 050	8 141
Sum utgifter	16 225				11 232	9 016	11 455
Sum inntekter	-4 065				-3 669	-3 119	-5 856
Netto ansvar	12 160	12 097	12 097	12 097	7 563	5 897	5 599

Foto: Sindre Riise

3.4 Oppvekst

Tolga kommune har vedtatt en egen plattform for oppvekst og læring. Den er gjeldende og styrende for barnehager, grunnskolen og kulturskolen i perioden 2009-2019.

Begrunnelsen for at det er utarbeidet en egen plattform for oppvekt og læring er at kommunestyret ønsker å bevisstgjøre Tolgasamfunnet, være en aktiv skole- og barnehageeier og ha sterk fokus på barn og unges oppvekstvilkår.

Tolgås visjon på dette området er: *Røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap.*

Plattformen er lagt til grunn ved utkast til budsjett for 2015 og økonomiplan/handlingsprogram 2015-2018.

Foto: Sindre Riise

3.5. Tolga skole

Foto: Sindre Riise

3.5.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall elever
Grunnskole	172
SFO	45
Voksenopplæringen	10

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Per Sindre Killingmo	1,0
Skole	28,9
SFO	2,4
Sum	31,3

3.5.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammen-ligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Elevundersøkelsen 7.trinn / 10.trinn (Undersøkelsen har en skala fra 1 -5, der 5 er beste skår. For mobbing					

Tolga kommune – kommune med tæl

	er 1 beste skår.) Trivsel Elevdemokrati Fysisk læringsmiljø Mobbing på skolen Motivasjon Faglig veiledning Foreldreundersøkelsen (Undersøkelsen har en skala fra 1 -5, der 5 er beste skår.) Informasjon fra skolen Dialog og medvirkning Kjennskap og forventning Svarprosent Gjennomsnittlige grunnskolepoeng avgangselever / gj snitt Hedmark	4,4/4,4 3,6/3,4 3,4/3,0 1,2/1,4 4,0/4,0 3,2/3,2	4,4/4,6 4,0/3,8 3,7/3,3 1,2/1,2 4,3/4,3 3,1/3,1		>4,4 >3,5 >3,0 <1,4 >4,0 >3,2	
Medarbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) Uv pers/ Øvrig pers (medarbeiderundersøkelse) Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) Uv pers/ Øvrig pers (medarbeiderundersøkelse)	42,8	41,6		>60 > 40	39,2 (2013)
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	99,7	98		<100	

3.5.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018		
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013
Sum lønn	14 965				15 791	18 064	19 022
Sum driftsutgifter	6 574				5 614	5 664	6 922
Sum utgifter	21 539				21 405	23 728	25 944

Tolga kommune – kommune med tæl

Sum inntekter	-3 719				-2 025	-4 348	-6 099
Netto ansvar	17 820	17 820	16 670	16 670	19 380	19 380	19 845

Foto: Sindre Riise

3.6 Vingelen skole og barnehage

Foto: Sindre Riise

3.6.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall elever
Grunnskole	41
Barnehagen	31
SFO	20

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Marte Grann Vingelen	1,0
Skole	6,4
Barnehagen	6,4
SFO	0,6
Sum	14,4

Tolga kommune – kommune med tæl

3.6.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammen-ligning med andre
Brukere	Elevundersøkelsen 7.trinn (Undersøkelsen har en skala fra 1 -5, der 5 er beste skår. For mobbing er 1 beste skår.) Trivsel Støtte fra lærerne Støtte hjemmefra Faglig utfordring Vurdering for læring Læringskultur Mestring Motivasjon Elevdemokrati og medvirkning Felles regler Mobbing på skolen Motivasjon		4,4 4,6 4,4 3,9 4,2 4,0 3,9 4,2 3,9 4,4 1,1 4,2		>4,5 >4,5 >4,5 >4,0 >4,5 >4,0 >4,0 >4,0 >4,0 >4,5 <1,2 >4,5	
Med-arbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) (medarbeiderundersøkelse) Skole/ Barnehage Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) (medarbeiderundersøkelse) Skole/ Barnehage			5,1/5,0 5,5/5,2	>5,0 >5,5	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	99,8	101,5		<100	

3.6.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013
Sum lønn	7 862				8 079	8 079	8 185
Sum driftsutgifter	1 612				1 664	1 664	1 999
Sum utgifter	9 474				9 743	9 743	10 184
Sum inntekter	-1 242				-1 293	-1 293	-2 234
Netto ansvar	8 232	8 232	8 232	8 232	8 450	8 450	7 950

Foto: Linda Merkesdal

3.7 Kulturskolen

3.7.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall elever
Kulturskolen	187 inkl prosjekt skole (157 - elevplasser)
Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Berit Konstad Graftås	1,0
Skole	3,8
Sum	4,8*

*1,8 årsverk er salg av tjenester internt og eksternt

3.7.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammenligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år / Gj snitt Hedmark (KOSTRA) Netto driftsutgifter til kommunal musikk- og	70,9	62,1		>50	16,3 (2013)

Tolga kommune – kommune med tæl

	kulturskole pr innbygger Netto driftsutgifter til kommunal musikk- og kulturskole, pr innbygger 6-15 år/ Gj snitt Hedm	6914				2 617 (2013)
Medarbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) (medarbeiderundersøkelse) Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) (medarbeiderundersøkelse)	4,8		5,2	>5,0	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	98,3	100,3		<100	

3.7.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018		
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	3 337				3 300	3 300	3 290
Sum driftsutgifter	164				174	174	435
Sum utgifter	3 501				3 474	3 474	3 725
Sum inntekter	-1 547				-1 881	-1 881	-2 105
Netto ansvar	1 954	1 954	1 954	1 954	1 593	1 593	1 620

3.8 Barnehagene

Foto: Sindre Riise

3.8.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall barn
Lyngbo barnehage	24
Knutshauåen barnehage	30

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Astrid Moen	1,0
Lyngbo barnehage	6,2
Knutshauåen	6,4
Styrking førskolebarn	2,9
Barnehager felles	1,0
Sum	17,5

Tolga kommune – kommune med tæl

3.8.2 Mål og resultatindikatorer:

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammenligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Tilfredsheten med muligheter for medinnflytelse over tilbuddet i barnehagen (brukerundersøkelse 1-6)		4,9		>4,9	4,5 (2013, landet)
	Andel barn 1-5 år som har barnehageplass % (KOSTRA)	94,6	95,2		> 90	91,5 (2013)
Medarbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) (medarbeiderundersøkelse)	4,5		4,5	>4,8	
	Stolthet over egen arbeidsplass: Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) (medarbeiderundersøkelse)	5,1		5,1	>5,0	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	99,1	100,2		<100	

3.8.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013
Sum lønn	9 278				8 702	8 452	8 194
Sum driftsutgifter	1 354				1 023	1 023	1 353
Sum utgifter	10 632				9 725	9 475	9 547
Sum inntekter	-2 060				-2 054	-2 054	-2 410
Nettoansvar	8 572	8 572	8 572	8 572	7 671	7 421	7 137

3.9 Helse

Foto: Sindre Riise

3.9.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall brukere
Legetjenesten	1 140 listepasienter
Helsestasjon	100 (0-5 år), 212 (6-15 år)

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Kjetil Brodal	0,45
Legetjenesten	4,6
Helsesøstertjenesten/ Jordmor	0,9
Psykisk helse	1,4
Fysioterapi	1,8 (private m/ driftstilskudd)
Kreftsykepleier	0,2
Sum	9,35

Tolga kommune – kommune med tæl

3.9.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammenligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	% av innbyggerne i kommunen som har valgt sin fastlege på Tolga legekontor Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten totalt	67,6 3952	68,7 4498		> 69 <4000	2228 (2013)
Medarbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) (medarbeiderundersøkelse)	4,8		4,5	>4,5	
	Stolthet over egen arbeidsplass: Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) (medarbeiderundersøkelse)	5,0		5,3	>5,0	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	105,5	103,7		<100	

3.9.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan				Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018			
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018		2014	2014	2013
Sum lønn	5 523					5 729	5 729	5 891
Sum driftsutgifter	2 330					4 330	4 330	4 146
Sum utgifter	7 853					10 059	10 059	10 037
Sum inntekter	-1 827					-1 801	-1 801	-2 173
Netto ansvar	6 026	6 026	6 026	6 026		8 258	8 258	7 864

3.10 Pleie og omsorg

Foto: Sindre Riise

3.10.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Antall brukere
Tolga sykehjem	19
Hjemmesykepleie	48
Hjemmehjelp	33
Trygghetsalarm	20
Omsorgslønn	2

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Berit Flatgård - konstituert	1,0
Merkantil og kjøkken/vaktmester	3,1
Hjemmetjenesten	15,6
Sykehjem	16,7
TFF	1,5*
Ergoterapeut	1,0
Sum	38,9

*Økt med 1,0 stilling fra 01.01.15.

3.10.2 Mål og resultatindikatorer

Tolga kommune – kommune med tæl

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammen ligning med andre
Brukere	Generell tilfredshet med tjenesten (1-4) Hjemmetjenesten Sykehjemmet Tilfredshet brukermedvirkning (1-4) Hjemmetjenesten Sykehjemmet		5,6 4,5		>5,5 >4,5 >4,7 >4,0	
Medarbeidere	Muligheter for kompetanseutvikling som er viktig for jobben (1-6) Hjemmetjenesten Sykehjemmet (medarbeiderundersøkelse)	3,7 3,9		4,2 4,2	>4,0 >4,0	
	Alt, i alt hvor stolt er du over egen arbeidsplass? (skala 1-6) Hjemmetjenesten Sykehjemmet (medarbeiderundersøkelse)			5,0	>4,5	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	101,5	103,5		<100	

3.10.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan				Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018			
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018		2014	2014	2013
Sum lønn	26 330					26 759	26 759	27 445
Sum driftsutgifter	4 284					4 490	4 490	6 742
Sum utgifter	30 614					31 249	31 249	34 187
Sum inntekter	-4 252					-4 052	-4 052	-7 045
Netto ansvar	26 362	26 362	26 362	26 362		27 197	27 197	27 142

3.11 NAV

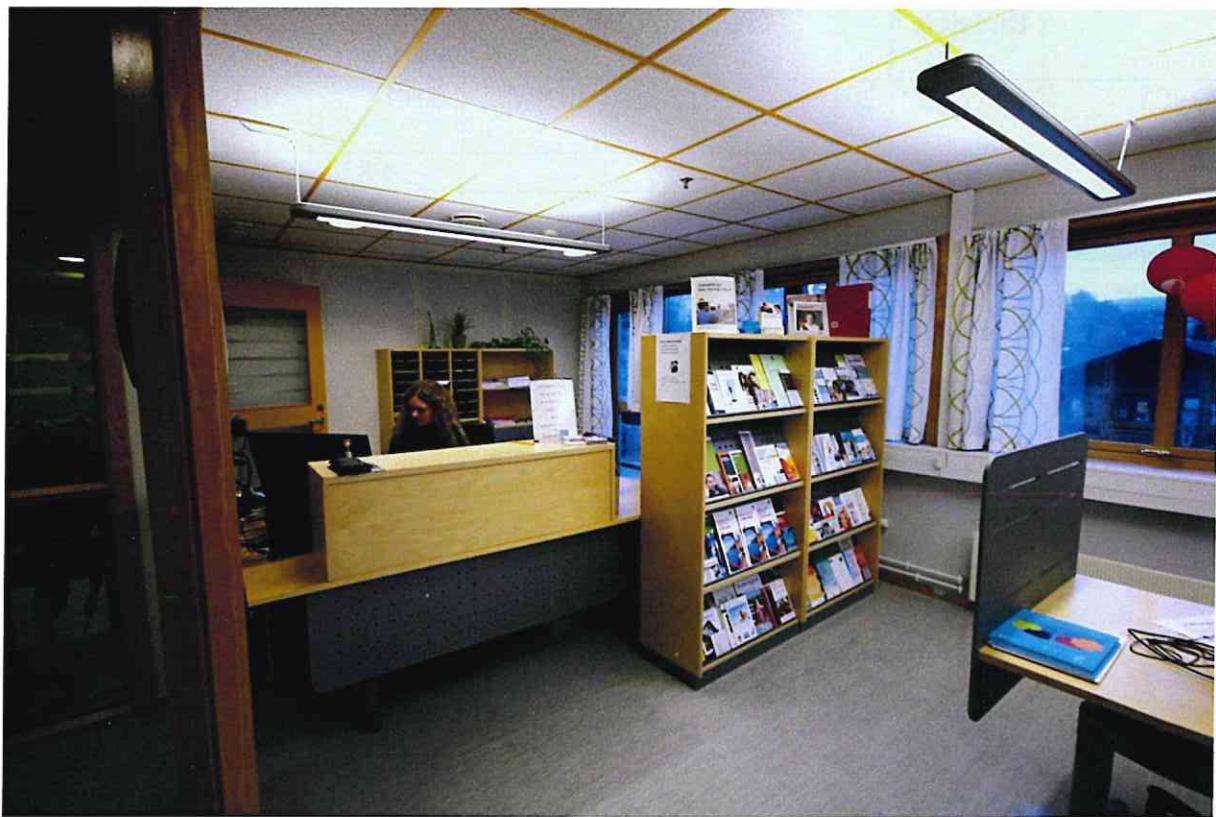

Foto: Sindre Riise

3.11.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Virksomhetsleder – Synnøve Narjord	1,0 *
NAV/Sosial	2,5
Flyktningetjenesten	1,5
Sum	5,0

3.11.2 Mål og resultatindikatorer

Fokus-områder	Indikator/måling	Status 2012	Status 2013	Status 2014	Mål 2015	Sammenligning med andre (snitt Hedmark)
Brukere	Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, personer	15	15		<15	
	Gjennomsnittlig stønadslengde i måneder mottakere 25-66 år	4,5	4,7		<4	
Økonomi	Holde budsjett (> 100=overforbruk)	106,6	121,8		<100	

3.11.3 Økonomisk ramme 2015 - 2018

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
(Tall i 1000,- kr)	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013
Sum lønn	4 841				4 824	2 554	2 652
Sum driftsutgifter	6 841				5 980	4 730	4 867
Sum utgifter	11 682				10 804	7 284	7 519
Sum inntekter	-4 370				-4 352	-2 032	-2 098
Netto ansvar	7 312	7 312	7 312	7 312	6 452	5 252	5 421

Foto: Sindre Riise

3.12 Interkommunale samarbeid Tolga kommune inngår

Tiltak	Form	Budsjett 2014	Budsjett 2015	+/- i %
FIAS	A/S	2 194 000,-	2 179 000,-	
MeSkano	A/S	102 000,-	102 000,-	
TOS ASVO	A/S	204 000,-	204 000,-	
IKT Fjellregionen	IKS	2 324 000,-	2 509 000,-	
Revisjon Fjell	IKS	216 000,-	224 000,-	
Kontrollutvalg Fjell	IKS	137 000,-	141 000,-	
Midt-Hedmark Brann og redning	IKS	1 220 000,-	1 364 000,-	
Nord-Østerdal Musiker	Vertskommunesamarbeid	65 000,-	64 000,-	
Teater i Fjellregionen	Vertskommunesamarbeid	9 000,-	9 000,-	
PP-tjenesten, inkl logoped	Vertskommunesamarbeid	759 000,-	723 000,-	
Arbeidsgiver-kontroll	Vertskommunesamarbeid	120 000,-	122 000,-	
Legevakt + AMK	Vertskommunesamarbeid	650 000,-	650 000,-	
Jordmortjeneste	Vertskommunesamarbeid	70 000,-	75 000,-	
Barnevern (inkludert tiltak)	Vertskommunesamarbeid	2 106 000,-	4 035 000,-	
Innkjøp	Vertskommunesamarbeid	110 000,-	114 000,-	
Geo-data	Vertskommunesamarbeid	320 000,-	382 000,-	
Skoleledersamarbeid (TATO)	Vertskommunesamarbeid	400 000,-	415 000,-	
Krisesenter	Kjøp av tjeneste	112 000,-	112 000,-	
TFF (kjøp av institusjonsplass)	Kjøp av tjeneste	618 000,-	618 000,-	
Regionrådet for Fjellregionen	Avtalebasert samarbeid	90 000,-	90 000,-	
Destinasjon Røros	Avtalebasert samarbeid	200 000,-	150 000,-	
Regionale næringssjefer	Vertskommunesamarbeid	0,-	100 000,-	
Sum		12 043 000,-	14 382 000,-	19,4 %

Kommentar: Interkommunale samarbeidsordninger utgjør rundt 10 % av kommunens totale budsjett. Økningen fra 2014 til 2015 er på hele 19,4 %. Hovedårsaken til en så stor økning er relatert til tiltak innen barnevernet.

4. Generelle rammebetingelser

4.1 Befolkningsutvikling

Tabellen nedenfor viser utviklingen i folketallet fra 2008 til 2014. Folketallet er målt pr 1. januar i alle årene. I perioden 1. januar 2008 til 1. januar 2014 har folketallet i Tolga kommune hatt en nedgang på 39 personer. Bortsett fra mellom 2010 og 2011 har Tolga i hele perioden hatt en negativ utvikling i folketallet. Dette målt både i forhold til netto fraflyttingen og fødselsunderskuddet.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Folkemengde i alt	1697	1678	1671	1684	1681	1681	1658
Kvinner	829	815	814	827	823	819	807
Menn	868	863	857	857	858	862	851
0-5 år	53+61	45+56	46+58	43+61	41+61	45+63	47+53
6-15 år	113+146	112+136	108+127	105+124	103+121	97+113	95+114
16-66 år	497+540	492+553	492+552	511+557	508+559	510+567	501+553
67-79 år	93+75	88+74	89+80	91+80	100+81	98+80	101+87
80-89 år	63+35	64+36	63+33	57+30	48+32	46+32	42+38
90 år og over	10+11	14+8	16+7	20+5	23+4	23+7	21+6

Befolkingstallet er en viktig faktor for kommunenes inntekter, så også for Tolga kommune. Rammetilskuddet beregnes med folketallet pr 1. juli året før budsjettåret.

For 2015 er det prognostisert:

Rammetilskudd per innbygger: 40 000,-
Skatteinntekter per innbygger: 25 000,-

En innflytter=utflytter til/fra Tolga kommune vil tilføre/belaste inntektene i gjennomsnitt med kr 65 000,-

4.2 Økonomiske rammebetingelser

4.2.1 Kommunesektorens samlede inntekter

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgiftene inkludert renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsattes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag **1,75 %** driftsinntektene for sektoren samlet. **Ny vurdering, tidligere ca. 3 %.** fra Resultatet for sektoren samlet i 2012 var på 2,7 prosent, mens den for 2013 var 2,3 %. Kommunene i Hedmark hadde i 2013 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 2,4 prosent av driftsinntektene. For Tolga kommune var netto driftsresultat i 2013 på 1,1 prosent.

Tolga kommune – kommune med tæl

Netto lånegjeld viser kommunenes/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må trekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Hedmark hadde i gjennomsnitt 46 300 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2013. Landsgjennomsnittet var 38 500 kroner per innbygger. Tolga kommunens lånegjeld er på 43 400 kroner per innbygger.

4.2.2 Skatt og rammetilskudd

Fra 2014 til 2015 har Tolga kommune en vekst i frie inntekter, korrigert for oppgaveendringer, på ca. 6,1 millioner eller 6,1 %. Dette er høyere enn fra 2013 til 2014.

4.2.3 Eiendomsskatt

Tolga kommune innførte fra 2011 eiendomsskatt med hele kommunen som virkeområde. Satsen er vedtatt på 7 promille. Bunnfradraget er satt til kr 100 000,-. Det er vedtatt en reduksjonsfaktor på 0,7. Det er vedtak på de bygg/bygninger som skal fritas for eiendomsskatt. Inntektene fra eiendomsskatten for 2015 er stipulert til kr 3 000 000,-.

4.2.4 Driftsinntekter

Gebyrer og betalingssatser fremgår av dette dokumentet og er en del av budsjettvedtaket.

4.2.5 Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2014-2015 til 3,1 %, hvorav lønnsveksten er anslått til 3,5 %.

I budsjettforslaget er det budsjettet med kjent lønn pr. dato, det vil si etter at lokale lønnsforhandlinger høsten 2014 er lagt inn. Det er i budsjettet lagt inn et forventet lønnsoppgjør for 2015 i henhold til statsbudsjettet.

4.2.6 Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene:

I budsjettforslaget er normalpremien basert på akturaberegninger fra KLP og Statens pensjonskasse. Beregningene gir følgende premiesats for 2015:

KLP:	Fellesordningen	19,5 %
	Sykepleierordningen	19,5 %
	Folkevalgtordningen	19,5 %

Statens Pensjonskasse:	Lærere:	12 %
------------------------	---------	------

Pensjon er ikke del av kommuneopplagget i statsbudsjettet. Men pensjon er en viktig del av kommunens utgifter. Forsikringsselskapene som forvalter kommunens midler til pensjon opererer i et internasjonalt finansmarked der målet er å skaffe størst mulig avkastning på pensjonsforpliktelsene. Forskjellen mellom det kommunen må betale i pensjonspremie og en aktuarberegnning av denne kalles premieavvik. Premieavviket føres noe ulikt. De fleste kommuner avskriver dette over 10 år (endret fra premieavvik 2011 tidligere 15 år), mens noen har 1-års amortisering. For de som tar det på 1 år vil en kraftig økning gi umiddelbare

virkning på budsjettet for kommende år. For Tolga som har valgt 10 år skyver man premieøkningen for seg. Det er nå vedtatt at amortiseringstiden reduseres ytterligere til 7 år for premieavvik fra 2014.

4.2.7 Øvrige driftsutgifter:

Det er ikke i budsjettet lagt inn en forventet prisvekst, men en del større poster er regulert opp i forhold realistisk driftsnivå.

Nye tiltak som er lagt inn fremkommer av – nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene,
1.4

4.2.8 Rente- og avdragsutgifter:

Rådmannen har i henhold til finansreglementet valgt å binde ca. 50 % av kommunens låneportefølje fram til november i 2016. Resten holdes flytende. Det er tatt høyde for en rentesats på 2,5 % for det som holdes flytende i 2015. I økonomiplanperioden er lagt inn en økning hvert år på den flytende rente med 0,5%.

Foto: Sindre Riise

5. Investeringsprosjekter i 2015-2018

5.1 Investeringsprosjekt i 2015

5.1.1 Bygging av omsorgsboliger

Omsorgsboliger i bofellesskap. 10 boenheter. Bygging er i tråd med målene i pleie og omsorgsplanen. Stipulert kostnad på ca. kr 19 088 000,-. Er fordelt på årene 2014 og 2015. Fordelingen er på henholdsvis kr 5 000 000,- i 2014 og kr 14 088,- i 2015. Det gis støtte gjennom husbanken for bygging av omsorgsboliger. De som skal bo der betaler husleie. Investeringen lånefinansieres.

5.1.2 Bad på rommene på Tolga omsorgstun

Det er laget en plan for å pusse opp alle de 19 badene på sykehjemmet. Ut fra plan er badene oppusset i perioden 2011-2015. Kostnaden er kr 141 250 pr bad. De siste fem badene tas i 2015. Behov for 2015: kr 710 000,- Investeringen lånefinansieres.

5.1.3 Oppgradering av bredbånd

Oppgradering av bredbånd i kommunen. Prosjektet skal gå over 3 år med første år i 2015. Behov stipulert til kr 500.000,- pr år. Investeringen lånefinansieres.

5.1.4 Oppgradering kommunale veger

Tolga kommune har et stort etterslep i forhold til oppgradering av kommunale veger. Det er lagt en plan for å gradere over tre år. Det vil si perioden 2013-2015. For 2015 er dette stipulert til kr 190 000. Beløpet lånefinansieres.

5.1.5 ENØK-tiltak – Svømmehallen

Det investeres i et bassengovertrekk i for bassenget i svømmehallen som et ENØK-tiltak. Kostnadsramme: kr 150 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.6 Nytt telefonsystem/sentralbord

Tolga kommune har pr i dag et gammelt og utdatert telefonsystem/sentralbord som det heller ikke er mulig å få deler til. Et skikkelig tordenvær kan slå anlegget helt ut. Det vil kunne bety en lang driftsstans. Et nytt system vil bety både bedre service og bedre hverdag for de som betjener anlegget. To andre kommuner i regionen med tilsvarende gammelt system bytter til det samme telefonsystemet/sentralbord som er tiltenkt i Tolga. Investeringsbehov kr 150 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.7 Tak – Vingelen skole- og barnehage

Det er behov for ny taktekking på mellombygget på Vingelen skole- og barnehage. Må gjennomføres for å hindre større skader. Investeringsbehov kr 260 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.8 Brannvarslingsanlegg - Vingelen skole- og barnehage

Det finnes pr i dag ikke et tilfredsstillende og gjennomgående brannvarslingsanlegg i bygget. Behovet er forsterket gjennom at hele barnehagen er samlokalisert i bygget. Investeringsbehov kr 200 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.9 Utbedringer kommunale boliger

Det er stort behov for å oppgradere kommunens boligmasse. 2015 brukes for å utarbeide en konkretisert plan for utbedringer i årene 2016, 2017 og 2018. Det foreslås årlige beløp på kr 1 000 000,- pr år. Totalt kr 3 000 000,-. 2015 brukes til å utarbeide en detaljert investering/rehabiliteringsplan. Det avsettes kr 100 000,- til dette i 2015. Beløpet lånefinansieres.

5.1.10 Nyinvesteringer i utstyr – Plan/teknisk

Det er behov for nytt utstyr (plenklipper, kantklipper, sandtrøer, renholdsmaskiner). Dagens utstyr er utslikt. Utstyret er avgjørende for å holde kommunens uteområde i presentable stand. Totalt investeringsbehov kr 360 000,- Investeringen lånefinansieres.

5.1.11 Biler – Plan/teknisk

Plan/teknisk – uteseksjon har behov for biler for å utføre sitt arbeid. Slit bilpark som trenger nyinvesteringer. Det avsettes inntil kr 300 000,- Investeringen lånefinansieres.

5.1.12 Organisasjonstilpasning/planarbeid

Tolga står for en større organisasjonstilpasning og skal gjennomføre kommuneplanprosesser. Krever ressurser og kompetanse utover normale driftsrammer og egne ressurser. Anslått kostnad totalt kr 500 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.1.13 Trafikksikkerhetsprosjekt i Vingelen

Sluttføre arbeid mellom Bunåva og innkjøring ny boliger kr 250 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.1.14 Ledningsanlegg – Frisbakken – Tolga sentrum

Det er behov for utbedring/ny ledning i området for å sikre god drift og stabilitet. Anslått investeringsbehov kr 100 000,- Investeringen lånefinansieres.

5.1.15 Energisparingsprosjekt

Felles prosjekt med Alvdal, Folldal og Rendalen i forhold til å oppfylle mål i klima- og energiplanene om energieffektivisering. Prosjektet som strekker seg over 3 år med en total ramme pr kommune på kr 617 500, fordelt som følger: 2015: kr 295 000,- 2016: kr 161 250 2017: kr 161 250. Det er energianalyser som kjøres gjennom prosjektet. Det danner i igjen grunnlaget for å gjennomføre tiltak. Prosessen som kjøres i første fase må gjøres for å komme i en fase for å gjøre tiltak. Ingen kommune har kompetanse til å kjøre den fasen alene.

5.1.16 Innlopsrist – renseanlegget

Innløpsristen på renseanlegget er utslikt og må skiftes. Dagens rist krever mye ekstraarbeid i forhold til ressursbruk. Investeringsramme kr 300 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.2 Investeringsprosjekt i 2016-2018

5.2.1 Ombygging – Tolga Omsorgstun del 1 – Blåfløyen

Som en integrert del av bygging av omsorgsboliger, og en forutsetning for å gjøre den omleggingen som er vedtatt i «Pleie og somsorgsplan» tilpasses og ombygges den såkalt «Blåfløyen» på Omsorgstunet som en del/forlengelse av bygningen av omsorgsboliger. Kostnadsoverslag kr 4 925 000,-. Mulig støtte fra Husbanken avklares. Lånebeløpet lånefinansieres.

5.2.2 Ventilasjonsanlegg – Tolga Helsesenter

Ventilasjonsanlegget i bygget er gått gjennom og er anbefalt rehabilitert. I påvente av utredning på fremtidig organisering og plassering av helsetjenestene begrenses investeringen til en oppgradering av eksisterende anlegg. Det settes av inntil maks kr 1 000 000,- til dette arbeidet. Investeringen lånefinansieres.

5.2.3 Kunstgras- og aktivitetsanlegg

Det er ønske om å bygge kunstgressbane i samarbeid med idrettslagene. Kommunens andel/bidrag settes til kr 1 000 000,-. Midlene lånefinansieres.

5.2.4 Oppgradering kommunale veier/infrastruktur

Tolga kommune har et stort etterslep i forhold til oppgradering av kommunale veger. Det er laget en plan for perioden 2013-2015. Dette er trinn 2. Det avsettes kr 750 000,- Midlene lånefinansieres.

5.2.5 Oppgradering av bredbånd

Oppgradering av bredbånd i kommunen. Prosjektet skal gå over 3 år med første år i 2015. Behov stipulert til kr 500.000,- pr år. Investeringen lånefinansieres.

5.2.6 Hovedplan – vann og avløp

Med bakgrunn i blant annet klimaendringer er det behov for å utarbeide en ny hovedplan for vann og avløp. Dette må gjøres gjennom en periode på to år og med behov for ekstern bistand. Stipulert kostnad totalt kr 700 000,- fordelt på årene 2016 og 2017. Investeringen lånefinansieres.

5.2.7 Gatelys

Tolga kommune har pr i dag pærer som ikke lenger er i salg. Det finnes lager for sesongen 2014/2015. Hvert lyspunkt har en pris på kr 2500,- + mva og arbeid. Av totalt 414 lyspunkter er det 294 som må fases ut/byttes i ny lyskilder. Investeringsbehov er totalt på kr 1 200 000,-. Det foreslås å fordele dette på to år, 2016 og 2017. Investeringen lånefinansieres.

5.2.8 Utbedringer kommunale boliger

Invester/rehabilitering av kommunale boliger i henhold til plan utarbeidet i 2015. Beløp kr 1 000 000,- pr år. Beløpet lånefinansieres.

5.2.9 Driftsovervåkning – renseanlegg

Fasttelefonnettet fases ut i 2017. Det betyr at det må investeres i ny innløpsrist (driftsovervåking). Kostnad kr 300 000,-. Investeringen lånefinansieres.

5.2.10 Varmeovner – Vingelen kirke

I forhold til sikkerhet og som en del av et ENØK-tiltak er det behov for nye varmeovner i Vingelen kirke. Kommunalt bidrag.. Beløpet lånefinansieres.

5.2.11 Energisparingsprosjekt

Felles prosjekt med Alvdal, Folldal og Rendalen i forhold til å oppfylle måle i klima- og energiplanene om energieffektivisering. Prosjektet som strekker seg over 3 år med en total ramme pr kommune på kr 617 500, fordelt som følger: 2015: kr 295 000,- 2016: kr 161 250 2017: kr 161 250. Det er energianalyser som kjøres gjennom prosjektet. Det danner i igjen grunnlaget for å gjennomføre tiltak. Prosessen som kjøres i første fase må gjøres for å komme i en fase for å gjøre tiltak. Ingen kommune har kompetanse til å kjøre den fasen alene.

5.2.12 Oppgradering av bredbånd

Oppgradering av bredbånd i kommunen. Prosjektet skal gå over 3 år med første år i 2015. Behov stipulert til kr 500.000,- pr år. Investeringen lånefinansieres.

5.2.13 Hovedplan – vann og avløp

Med bakgrunn i blant annet klimaendringer er det behov for å utarbeide en ny hovedplan for vann og avløp. Dette må gjøres gjennom en periode på to år og med behov for ekstern bistand. Stipulert kostnad totalt kr 700 000,- fordelt på årene 2016 og 2017. Investeringen lånefinansieres.

5.2.14 Gatelys

Tolga kommune har pr i dag pærer som ikke lenger er i salg. Det finnes lager for sesongen 2014/2015. Hvert lyspunkt har en pris på kr 2500, + mva og arbeid. Av totalt 414 lyspunkter er det 294 som må fases ut/byttes i ny lyskilder. Investeringsbehov er totalt på kr 1 200 000,-. Det foreslås å fordele dette på to år, 2016 og 2017. Investeringen lånefinansieres.

5.2.15 Utbedringer kommunale boliger

Investering/rehabilitering av kommunale boliger i henhold til plan utarbeidet i 2015. Beløp kr 1 000 000,- pr år. Beløpet lånefinansieres.

5.2.16 Dølmotunet - Restaurering av fjøstaket

Skifertaket på Dølmotunet må på et eller annet tidspunkt skiftes ut. Det begynner nå å komme lekkasjer i taket som kan påføre bygget råteskader. Det er vanskelig å skifte skiferstein for skifterstein, da det er lett å ødelegge flere enn de som blir skiftet ut. Prosjektet er anslått til å koste 625 000,- kr. Prosjektet lånefinansieres.

5.2.17 Varmeovner – Tolga kirke

I forhold til sikkerhet og som en del av et ENØK-tiltak er det behov for nye varmeovner i Tolga kirke. Kommunalt bidrag.. Beløpet lånefinansieres.

5.1.18 Energisparingsprosjekt

Felles prosjekt med Alvdal, Folldal og Rendalen i forhold til å oppfylle måle i klima- og energiplanene om energieffektivisering. Prosjektet som strekker seg over 3 år med en total ramme pr kommune på kr 617 500, fordelt som følger: 2015: kr 295 000,- 2016: kr 161 250 2017: kr 161 250. Det er energianalyser som kjøres gjennom prosjektet. Det danner i igjen grunnlaget for å gjennomføre tiltak. Prosessen som kjøres i første fase må gjøres for å komme i en fase for å gjøre tiltak. Ingen kommune har kompetanse til å kjøre den fasen alene.

5.2.19 Utbedringer kommunale boliger

Investering/rehabilitering av kommunale boliger i henhold til plan utarbeidet i 2015.
Beløp kr 1 000 000,- pr år. Beløpet lånefinansieres.

5.2.20 Flerbrukskhus/kulturhus

Det ble avsatt midler til en utredning av et flerbrukskhus/kulturhus i 2014. Oppstart for å realisere et slikt bygg settes til 2018. Det avsettes kr 50 000 000,- til dette. Investeringen lånefinansieres.

5.2.21 Tak på Tolga kirke

Det er behov for å totalrenovere taket på Tolga kirke. Det er skifertak på kirken. Krevende og omfattende arbeid. Anslått investeringsbehov 1 000 000,- kr. Prosjektet lånefinansieres.

5.2.22 Heis – Tolga Helsesenter

Heisen er gammel og det er vanskelig å skaffe nye deler. Finnes ikke alternative inngang for de med behov for heis for å komme seg opp i 2. andre etasje. Kostnad kr 750 000.
Investeringen lånefinansieres.

6. Vedlegg

6.1 Budsjettkjemaer

6.1.1 Driftsoversikt 2015-2018, budsjettkjema 1 A

	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
		2015	2016	2017	2018			
(tall i 1000 kr)								
Skatt på inntekt og formue	27 835	27 835	27 835	27 835	27 835	25 844	28 344	26 629
Rammetilskudd	66 061	66 315	66 315	66 315	66 315	64 144	64 144	62 150
Inntektsutjevning	13 239	13 239	13 239	13 239	13 239	13 427	12 427	12 661
Skatt på eiendom	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	2 700	2 700	2 673
Integreringstilskudd	5 139	5 139	5 139	5 139	5 139	5 092	5 092	4 723
Momskompensasjon investering	0	0	0	0	0	0	0	1 997
Rentekompensasjon skolebygg	150	150	150	150	150	150	150	107
Rentekompensasjon grunnskolereform	200	200	200	200	200	200	200	127
Rentekompensasjon omsorg	250	250	250	250	250	250	250	256
Sum frie disponible inntekter	115 874	116 128	116 128	116 128	116 128	111 807	113 307	111 323
Renteinntekter bank	350	350	350	350	350	350	350	326
Renteinntekter formidlingslån	175	175	175	175	175	175	175	182
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	-2 874	-3 075	-3 375	-3 700	-3 700	-2 900	-2 900	-2 534
Mottatte avdrag formidlingslån	300	300	300	300	300	200	200	0
Avdrag på lån	-6 200	-6 400	-6 800	-6 250	-6 250	-5 850	-5 850	-5 016
Netto finansinntekter/-utgifter	-8 249	-8 650	-9 350	-9 125	-9 125	-8 025	-8 025	-7 042
Til dekning av tidligere års regnsk.m merforbruk								
Avsetning til flyktningefondet	5 139	5 139	5 139	5 139	5 139	5 092	5 092	4 115
Avsetning til disposisjonsfond	727	737	862	1 087	1 087	0	2 319	0
Avsetning til disposisjonsfond næring	300	300	300	300	300	300	300	0
Avsetning til bundne fond	100	100	100	100	100	100	100	14
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk						0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0					631	0	0
Bruk av bundne fond	0					0	0	0
Netto avsetninger	-6 266	-6 276	-6 401	-6 626	-6 626	-4 861	-7 811	-4 129
Overført til investeringsregnskapet	-350	-350	-350	-350	-350	-300	-300	-1 915
Til fordeling drift	101 009	100 852	100 027	100 027	100 027	98 621	97 171	98 237
Motpost avskrivninger	5 222	5 222	5 222	5 222	5 222	5 222	4 537	4 541
Sum fordelt til drift (kjema 1B)	106 231	106 074	105 249	105 249	105 249	103 843	101 708	102 778
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	0	0

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.2 Driftsoversikt 2015-2018, budsjettorskjema 1 B

(tall i 1000 kr)		Budsjett 2015	Økonomiplan			Rev budsj 2014	Budsjett 2014	Regnskap 2013
			2016	2017	2018			
VIRKSOMHETSMRÅDE								
Politisk		lønn drift sum ut inn netto	1 343 993 2 336 -0 2 336	2 336	2 336	2 336	2 284	2 284
Politisk								2 211
Rådmann og stab		lønn drift sum ut inn netto	8 055 885 8 940 -1 539 7 401	7 307	7 632	7 632	7 591	7 591
Rådmann og stab								6 711
Felleskostnader		lønn drift sum ut inn netto	-1 422 4 488 3 066 -99 2 967	2 967	2 967	2 967	1 759	1 868
Felleskostnader								4 724
Vingelen skole og barnehage		lønn drift sum ut inn netto	7 862 1 612 9 474 -1 242 8 232	8 232	8 232	8 232	8 450	8 450
Vingelen skole								7 950
Tolga skole og voksenoppl.		lønn drift sum ut inn netto	14 965 6 574 21 539 -3 719 17 820	17 820	16 670	16 670	19 380	19 380
Tolga skole og voksenoppl.								19 845
Kulturskolen		lønn drift sum ut inn netto	3 337 164 3 501 -1 547 1 954	1 954	1 954	1 954	1 593	1 593
Kulturskolen								1 620
Barnehagene		lønn drift sum ut inn netto	9 278 1 354 10 632 -2 060 8 572	8 572	8 572	8 572	7 671	7 421
Barnehagene								7 137

Tolga kommune – kommune med tæl

Helse	lønn	5 523						
	drift	2 330						
	sum ut	7 853						
	inn	-1 827						
Helse	netto	6 026	6 026	6 026	8 258	8 258		7 864
NAV	lønn	4 841						
	drift	6 841						
	sum ut	11 682						
	inn	-4 370						
NAV	netto	7 312	7 312	7 312	6 452	5 252		5 421
Pleie og omsorg	lønn	26 330						
	drift	4 284						
	sum ut	30 614						
	inn	-4 252						
Pleie og omsorg	netto	26 362	26 362	26 362	27 197	27 197		27 142
Samfunnsutvikling	lønn	4 097						
	drift	3 926						
	sum ut	8 023						
	inn	-3 424						
Samfunnsutvikling	netto	4 599	4 599	4 599	4 884	5 756		4 840
Teknisk	lønn	8 716						
	drift	7 509						
	sum ut	16 225						
	inn	-4 065						
Teknisk drift	netto	12 160	12 097	12 097	12 097	7 563	5 897	5 599
Var-området	lønn	531						
	drift	4 862						
	sum ut	5 393						
	inn	-6 833						
Var-området	netto	-1 440	-1 440	-1 440	-1 114	-1 114		-214
Kirke og andre trossamfunn	lønn	1 930						
	drift	1 930						
	sum ut	1 930						
	inn							
Kirke og andre trossamfunn	netto	1 930	1 930	1 930	1 875	1 875		1 928
Sum fordelt drift (fra skjema 1A)		106 231	106 074	105 249	105 249	103 843	101 708	102 778

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.3 Investeringsbudsjett 2015-2018, budsjettskjema 2 A

(tall i 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
	2015	2016	2017	2018	2014	2014	2013	
	18 453	11 137	3 537	52 750	13 566	8 435	12 341	
Investeringer i anleggsmidler								
Utlån og forskutteringer	350	350	350	350	300	300	1 061	
Avdrag på lån							431	
Avsetninger							901	
Årets finansieringsbehov	18 803	11 487	3 887	53 100	13 866	8 735	14 741	
Finansiert slik								
Bruk av lånemidler	6 511	9 292	3 022	42 400	10 300	6 360	8 491	
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0					0	1	
Tilskudd til investeringer	8 590	0	0		1 410	510	101	
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	3 352	1 845	515	10 350	1 565	1 565	3 571	
Andre inntekter	0				0	0	31	
Sum ekstern finansiering	18 453	11 137	3 537	52 750	13 275	8 435	12 211	
Overført fra driftsregnskapet	350	350	350	350	300	300	1 911	
Bruk av avsetninger					291	0	271	
Sum finansiering	18 803	11 487	3 887	53 100	13 866	8 735	14 401	
Udekket(-)/udisponert	0	0	0	0	0	0	341	

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.4 Investeringsbudsjett 2015-2018, budsjettskjema 2 B

Investeringsprosjekt	År	Investeringsramme	Lån	Til-skudd	Fond	Driftsm/MVA	Salg anleggs-midler
Bygging av omsorgsboliger	2015	14 088	2 680	8 590		2 818	
Bad på rommene på Tolga omsorgstun (5 stk)	2015	710	568			142	
Oppgradering av bredbånd	2015	500	500				
Oppgradering kommunale veger	2015	190	152			38	
ENØK-tiltak – Svømmehallen	2015	150	120			30	
Nytt telefonsystem/ sentralbord	2015	150	120			30	
Tak – Vingelen skole- og barnehage	2015	260	208			52	
Brannvarslingsanlegg – Vingelen skole- og barnehage	2015	200	160			40	
Utbedringer kommunale boliger	2015	100	100				
Nyinvesteringer i utstyr – Plan/teknisk	2015	360	288			72	
Biler – Plan/teknisk	2015	300	300				
Organisasjons- tilpasning/ planarbeid	2015	500	500				
Trafikksikkerhetsprosjekt - Vingelen	2015	250	200			50	
Ledningsanlegg – Frisbakken – Tolga sentrum	2015	100	80			20	
Energisparingsprosjekt	2015	295	295				
Innløpsrist – renseanlegget	2015	300	240			60	
Totalt 2015		18 453	6 511	8 590		3 352	
Ombygging – Tolga Omsorgstun – Blåfløyen	2016	4 925	3 940			985	

Tolga kommune – kommune med tæl

Ventilasjonsanlegg og ombygging av Helsecentret	2016	1 300	1040			260	
Tilskudd til kunstgras og aktivitetsanlegg	2016	1 000	1 000				
Oppgradering kommunale veier	2016	750	600			150	
Oppgradering av bredbånd	2016	500	500				
Hovedplan – vann og avløp	2016	350	280			70	
Gatelys	2016	600	480			120	
Utbedringer kommunale boliger	2016	1 000	800			200	
Driftsovervåking – renseanlegget	2016	300	240			60	
Varmeovner – Vingelen kirke	2016	250	250				
Energisparings-prosjekt	2016	162	162				
Totalt 2016		11 137	9 292			1 845	
Oppgradering av bredbånd	2017	500	500				
Hovedplan – vann og avløp	2017	350	280			70	
Gatelys	2017	600	480			120	
Utbedringer kommunale boliger	2017	1 000	800			200	
Dølmotunet – restaurering av fjøstak	2017	625	500			125	
Varmeovner – Tolga kirke	2017	300	300				
Energisparings-prosjekt	2017	162	162				
Totalt 2017		3 537	3 022			515	
Utbedringer kommunale boliger	2018	1 000	800			200	
Flerbrukshus	2018	50 000	40 000			10 000	
Tak Tolga kirke	2018	1 000	1 000				
Heis – Tolga Helsecenter	2018	750	600			150	
Totalt 2018		52 750	42 400			10 350	

6.2 Gebyr og betalingssatser

Gebyr og betalingssatser	Satser	Nye satser
Skoler	2014	2015
SFO Foreldrebetaling	1-5 timer pr uke: kr 120,- pr time	1-5 timer pr uke: kr 120,- pr time
SFO Foreldrebetaling	6-14 timer pr uke: kr 120,- pr time	6-14 timer pr uke: kr 120,- pr time
SFO Foreldrebetaling	15-25 timer pr uke: kr 120,- pr time	15-25 timer pr uke: kr 120,- pr time
SFO Foreldrebetaling	Måltidsbetaling for elever med gratis SFO og som ønsker å delta ved måltid i SFO: Kr 10,- pr måltid	Måltidsbetaling for elever med gratis SFO og som ønsker å delta ved måltid i SFO: kr 10,- pr måltid
SFO Foreldrebetaling	Elever som kun er med på barne-idrettskolen betaler en gang pr ½ år.	Elever som kun er med på barne-idrettskolen betaler en gang pr ½ år.
SFO Foreldrebetaling	Det betales for 10 måneder pr år. Ingen søskensmoderasjon. Matpenger kommer i tillegg.	Det betales for 10 måneder pr år. Ingen søskensmoderasjon. Matpenger kommer i tillegg.
Kulturskolen		
Kulturskolen	Ved påmelding binder en seg til et halvår om gangen. Oppsigelse av plass må skje senest den 15. før neste måned starter.	Ved påmelding binder en seg til et halvår om gangen. Oppsigelse av plass må skje senest den 15. før neste måned starter.
Kulturskolen	Undervisning: kr 1400,- per halvår	Undervisning: kr 1400,- per halvår
Kulturskolen	Undervisning i store grupper: kr 600,- per halvår	Undervisning i store grupper: kr 600,- per halvår
Kulturskolen	Undervisning i judo: Kr 600,- per halvår	Undervisning i judo: Kr 600,- per halvår
Kulturskolen	Musikk fra livets begynnelse: kr 800,- for 10 ukers kurs	Musikk fra livets begynnelse: kr 800,- for 10 ukers kurs
Kulturskolen	De som blir tatt opp som elever forplikter seg økonomisk for et halvt år. Du blir betraktet som elev inntil ny skriftlig oppsigelse av plassen foreligger. Frist for oppsigelse: høst 15. juni. Vår 15. desember	De som blir tatt opp som elever forplikter seg økonomisk for et halvt år. Du blir betraktet som elev inntil ny skriftlig oppsigelse av plassen foreligger. Frist for oppsigelse: høst 15. juni. Vår 15. desember
Kulturskolen	Søskensmoderasjoner tas inn fra 2. disiplin i familien. 1.elevplass full pris 2.elevplass 25 % reduksjon 3.elevplass 25 % reduksjon	Søskensmoderasjoner tas inn fra 2. disiplin i familien. 1.elevplass full pris 2.elevplass 25 % reduksjon 3.elevplass 25 % reduksjon

Tolga kommune – kommune med tæl

	4., 5. etc 25 % reduksjon	4., 5. etc 25 % reduksjon
Kulturskolen	Det betales kr 150,- per halvår i instrumentleie. Ønsker eleven å leie flere instrumenter enn hovedinstrumentet sitt, koster også det kr 150,- pr halvår.	Det betales kr 150,- per halvår i instrumentleie. Ønsker eleven å leie flere instrumenter enn hovedinstrumentet sitt, koster også det kr 150,- pr halvår.
Tolga kommunale Barnehage		
Tolga kommunale Barnehage	Heldagstilbud: 5 dager pr uke kr 2.405,- 4 dager pr uke kr 2.100,- 3 dager pr uke kr 1.600,- 2 dager pr uke kr 1.100,-	<u>Heldagstilbud fom 01.01.15:</u> 5 dager pr uke kr 2.480,- 4 dager pr uke kr 2.190,- 3 dager pr uke kr 1.660,- 2 dager pr uke kr 1.140,- <u>Heldagstilbud fom 01.05.15:</u> 5 dager pr uke kr 2.580,- 4 dager pr uke kr 2.270,- 3 dager pr uke kr 1.710,- 2 dager pr uke kr 1.170,-
Tolga kommunale Barnehage	For alle barnehageplassene betales det for 11 måneder pr år. (Det betales halv sats juli og august måned).	For alle barnehageplassene betales det for 11 måneder pr år. (Det betales halv sats juli og august måned).
Tolga kommunale Barnehage	Det er 30 % reduksjon i betalingen for 2.barn og 50 % for 3.barn eller flere barn. Kjøp av en enkelt dag for et barn koster kr 200,- pr dag (ingen søskenmoderasjon). Kostpenger kommer i tillegg og fastsettes av barnehagene sjøl og til sjølkost.	Det er 30 % reduksjon i betalingen for 2.barn og 50 % for 3.barn eller flere barn. Kjøp av en enkelt dag for et barn koster kr 200,- pr dag (ingen søskenmoderasjon). Kostpenger kommer i tillegg og fastsettes av barnehagene sjøl og til sjølkost.
Pleie- og omsorgstjenester		
Pleie- og omsorgstjenester	Langtidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.	Langtidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.
Pleie- og omsorgstjenester	Korttidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.	Korttidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.

Tolga kommune – kommune med tæl

Pleie- og omsorgstjenester	Leie trygghetsalarm: Leiesatsen settes til kr 150,- pr måned	Leie trygghetsalarm: Leiesatsen settes til kr 175,- pr måned
Pleie- og omsorgstjenester	Middagslevering til hjemmeboende: Pris pr middag settes til kr 80,-	Middagslevering til hjemmeboende: Pris pr middag settes til kr 85,-
Pleie- og omsorgstjenester	Hjemmehjelp (Praktisk bistand): Abonnement: Inntekt under 2 G: Maksimumssats fastsatt i statsbudsjettet i FOR 1992-12-04 nr 915: Forskrift til lov om sosiale tjenester m.v, kap. 8.	Hjemmehjelp (Praktisk bistand): Abonnement: Inntekt under 2 G: Maksimumssats fastsatt i statsbudsjettet i FOR 1992-12-04 nr 915: Forskrift til lov om sosiale tjenester m.v, kap. 8.
Pleie- og omsorgstjenester	Fastsettes i statsbudsjettet	Fastsettes i statsbudsjettet
Pleie- og omsorgstjenester	Tilfeldige rekvisenter praktisk bistand: Kr 200,- pr time	Tilfeldige rekvisenter praktisk bistand: Kr 200,- pr time
Pleie- og omsorgstjenester	Dagtilbud – «Inn på tunet»	Kr 150,- pr dag.
Alkohol		
Skjenkeavgift alkohol enkeltanledninger (ihht til lov, forskrift og alkoholpolitisk handl plan)	Enkeltanledning åpent arrangement: kr 550,- Enkeltanledning lukket arrangement (personlig inviterte gjester): kr 200,- Utvidet skjenketid/ skjenkested (for innehavere av alminnelig skjenkebevilling): kr 200,-	Enkeltanledning åpent arrangement: kr 550,- Enkeltanledning lukket arrangement (personlig inviterte gjester): kr 200,- Utvidet skjenketid/ skjenkested (for innehavere av alminnelig skjenkebevilling): kr 200,-
Vilt		
Fellingsavgifter hjortevilt (ihht maks. satser fra Nasjonalbudsjett/ DN 2013/14)	Elg, voksen 496 kr Elg, kalv 292 kr Hjort, voksen 379 kr Hjort, kalv: kr 230 Villrein, voksen kr 271 Villrein, kalv kr 159	Elg, voksen 496 kr Elg, kalv 292 kr Hjort, voksen 379 kr Hjort, kalv: kr 230 Villrein, voksen kr 271 Villrein, kalv kr 159
Kulturkontoret		
Lavvo	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Dølmotunet		
Våningshuset	Private lag og lukkede arrangementer; kr. 650 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	Private lag og lukkede arrangementer; kr. 700 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Våningshuset	Mindre møter; kr. 275 (uten vask)	Mindre møter; kr. 300 (uten vask)

Tolga kommune – kommune med tæl

	kr. 450 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	kr. 450 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Fjøset (med toalettanlegg)	Private lag; kr. 450 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Private lag; kr. 500 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Fjøset (med toalettanlegg)	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Låven (med toalettanlegg)	Private lag; kr. 450 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Private lag; kr. 500 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Låven (med toalettanlegg)	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Eldhuset (med toalettanlegg)	Aktiviteter; kr. 200 (uten vask) kr. 350 (med vask) Oppvarming og energiutgifter for øvrig, avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Aktiviteter; kr. 200 (uten vask) kr. 350 (med vask) Oppvarming og energiutgifter for øvrig, avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Utstillingslokaler Dølmotunet (inkl. toalettanlegg)	Aktiviteter, utstillinger, lukkede arrangementer; kr. 650 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Leie over flere dager etter særskilt avtale.	Aktiviteter, utstillinger, lukkede arrangementer; kr. 700 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Leie over flere dager etter særskilt avtale.
		Arrangementer; Pris avtales særskilt.
Parkområdet Dølmotunet, inkl. utescene og toalettanlegg	Grunnpris arrangementer; kr. 750 Ved inntektsbringende arrangementer kommer i tillegg til grunnpris, prosenter av billettinntekter eller omsetning. Leietaker	Grunnpris arrangementer; kr. 800 Ved inntektsbringende arrangementer kommer i tillegg til grunnpris, prosenter av billettinntekter eller omsetning. Leietaker

Tolga kommune – kommune med tæl

	står for all opprydding etter arrangementet.	står for all opprydding etter arrangementet.
Scenegulv	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Scenetak	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Trosser	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Allaktivitetshus		
Fritidsklubben	Utleie til private lag og arrangementer: kr. 400 (uten vask) kr. 600 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	Utleie til private lag og arrangementer: kr. 400 (uten vask) kr. 700 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Bibliotek		
Varselgebyr:	gratis for 1. gangs varsel kr. 30 for 2. gangs varsel kr. 50 for 3. gangs varsel Gratis 1. og 2. gangs varsel for barn til og med 10. trinn.	gratis for 1. gangs varsel kr. 30 for 2. gangs varsel kr. 50 for 3. gangs varsel Gratis 1. og 2. gangs varsel for barn til og med 10. trinn.
Gebyrer ihht gebyrforskrift for konsesjons- og delingssaker		
Konsesjonssøknader	Gebyr for søknader om konsesjon (ervervtillatelse) etter lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. §2 og §3: kr. 1.000,- pluss 3 promille av den første millionen gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, og 2 promille av det overskytende beløpet, til sammen inntil maksimum kr. 5.000.	Gebyr for søknader om konsesjon (ervervtillatelse) etter lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. §2 og §3: kr. 1.530,- pluss 3 promille av den første millionen gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, og 2 promille av det overskytende beløpet, til sammen inntil maksimum kr. 5.050.
	Det skal betales ett gebyr ved søknad om konsesjon for en eiendom selv om der er flere erververe av samme eiendom.	Det skal betales ett gebyr ved søknad om konsesjon for en eiendom selv om der er flere erververe av samme eiendom.
Søknader om delingssamtykke	Søknader om delingssamtykke etter lov om jord av 12. mai 1995 nr. 23 §12 kr. 1.000 for kurante saker. For ukurante saker som krever politisk behandling kr. 2.000.	Søknader om delingssamtykke etter lov om jord av 12. mai 1995 nr. 23 §12 kr. 1.030 for kurante saker. For ukurante saker som krever politisk behandling kr. 2.060.
	Det skal betales ett gebyr	Det skal betales ett gebyr

Tolga kommune – kommune med tæl

	selv om søknaden gjelder fradeling av flere tomter eller parseller fra samme eiendom. Det samme gjelder ved såkalte stripeerverv til veiformål og lignende fra flere eiendommer.	selv om søknaden gjelder fradeling av flere tomter eller parseller fra samme eiendom. Det samme gjelder ved såkalte stripeerverv til veiformål og lignende fra flere eiendommer.
Gebyrregulativ for plan- og byggesaksbehandling og oppmålingstjenester		
1. Boligbygg inntil 2 etasjer	For nybygg kr. 5000,- For nybygg med flere leiligheter betales et tillegg pr. ekstra leilighet/hybelleilighet kr. 1750,-	For nybygg kr. 5100,- For nybygg med flere leiligheter betales et tillegg pr. ekstra leilighet/hybelleilighet kr. 1780,-
	For tilbygg, uthus, garasjer o.l. inntil 30 m ² kr. 2000. For overskytende areal kr. 30 pr.m ² . Maksimumsgebyr kr. 3000.	For tilbygg, uthus, garasjer o.l. inntil 30 m ² kr. 2040. For overskytende areal kr. 30 pr.m ² . Maksimumsgebyr kr. 3100.
2. Hytter	For nybygg kr 6000.	For nybygg kr 6120.
	For tilbygg, uthus o.l. inntil 30 m ² kr. 2000. For overskytende areal kr. 30 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 3000. Når byggesøknad under pkt. 1 eller 2 omfatter både hovedbygg og uthus o.l., slik at disse kan behandles under ett, reduseres gebyret med kr. 1000.	For tilbygg, uthus o.l. inntil 30 m ² kr. 2040. For overskytende areal kr. 30 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 3060. Når byggesøknad under pkt. 1 eller 2 omfatter både hovedbygg og uthus o.l., slik at disse kan behandles under ett, reduseres gebyret med kr. 1000.
3. Landbruksbygg	For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 5000 med ansvarsrett. For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 4000 uten ansvarsrett.	For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 5100 med ansvarsrett. For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 4080 uten ansvarsrett.
	For tilbygg, redskapshus, buer, naust o.l. inntil 30m ² kr. 2000. For overskytende areal kr. 30 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 3000.	For tilbygg, redskapshus, buer, naust o.l. inntil 30m ² kr. 2040. For overskytende areal kr. 30 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 3060.
4. For alle andre kategorier nybygg, samt tilbygg, påbygg, underbygg og hovedombygging	som ikke kommer inn under pkt 1, 2 eller 3, betales følgende gebyrer etter arbeidets totale bruksareal for grunnetasjen:	som ikke kommer inn under pkt 1, 2 eller 3, betales følgende gebyrer etter arbeidets totale bruksareal for grunnetasjen:
	Tiltaksklasse 1	Tiltaksklasse 1

Tolga kommune – kommune med tæl

	0-50 m ² pr. m ² kr. 41	0-50 m ² pr. m ² kr. 43
	Tiltaksklasse 1 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 29	Tiltaksklasse 1 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 31
	Tiltaksklasse 1 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 23	Tiltaksklasse 1 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 25
	Tiltaksklasse 1 Overskytende pr. m ² kr. 18	Tiltaksklasse 1 Overskytende pr. m ² kr. 20
	Tiltaksklasse 2 0-50 m ² pr. m ² kr. 45	Tiltaksklasse 2 0-50 m ² pr. m ² kr. 47
	Tiltaksklasse 2 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 34	Tiltaksklasse 2 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 36
	Tiltaksklasse 2 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 26	Tiltaksklasse 2 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 28
	Tiltaksklasse 2 Overskytende pr. m ² kr. 20	Tiltaksklasse 2 Overskytende pr. m ² kr. 22
	Tiltaksklasse 3 0-50 m ² pr. m ² kr. 50	Tiltaksklasse 3 0-50 m ² pr. m ² kr. 52
	Tiltaksklasse 3 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 39	Tiltaksklasse 3 Neste 150 m ² pr. m ² kr. 41
	Tiltaksklasse 3 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 29	Tiltaksklasse 3 Neste 200 m ² pr. m ² kr. 31
	Tiltaksklasse 3 Overskytende pr. m ² kr. 23	Tiltaksklasse 3 Overskytende pr. m ² kr. 25
	Når arbeidet/søknaden omfatter flere etasjer, betales et tillegg på 50 % av grunnarealtaksten for hver etasje over og under.	Når arbeidet/søknaden omfatter flere etasjer, betales et tillegg på 50 % av grunnarealtaksten for hver etasje over og under.
5. For trinnvis behandling	betales et tillegg pr. trinn ut over 1. på kr. 1500. Dette gjelder både pkt. 1, 2, 3 og 4.	betales et tillegg pr. trinn ut over 1. på kr. 1500. Dette gjelder både pkt. 1, 2, 3 og 4.
6. Kategorier som ikke kan måles etter grunnflate	For saker etter plan- og bygningslovens §§ 20-1 og 20-2 som ikke kan måles etter grunnflate, eller gjelder forstøtningsmur, innhegning, bruksendring etc., er gebyret for hver sak kr. 1500.	For saker etter plan- og bygningslovens §§ 20-1 og 20-2 som ikke kan måles etter grunnflate, eller gjelder forstøtningsmur, innhegning, bruksendring etc., er gebyret for hver sak kr. 1500.
	For oppgaver som er knyttet til tiltaksklasser er gebyrene for hver sak: Tiltaksklasse 1: kr. 1500. Tiltaksklasse 2: kr. 2000. Tiltaksklasse 3: kr. 2500.	For oppgaver som er knyttet til tiltaksklasser er gebyrene for hver sak: Tiltaksklasse 1: kr. 1500. Tiltaksklasse 2: kr. 2000. Tiltaksklasse 3: kr. 2500.
7. Fornyelse av søknad	Ved fornyelse av tidligere godkjent tiltak må det fremmes ny fullstendig søknad. Nytt fullstendig gebyr vil da også påløpe – jfr	Ved fornyelse av tidligere godkjent tiltak må det fremmes ny fullstendig søknad. Nytt fullstendig gebyr vil da også påløpe – jfr

Tolga kommune – kommune med tæl

---

	pbl § 21-9.	pbl § 21-9.
8. Endringer i forhold til gitt tillatelse (- eller godkjent melding)	Endringer som krever endringsvedtak/ny godkjenning (endring av ansvarsrett etc) kr. 2000.	Endringer som krever endringsvedtak/ny godkjenning (endring av ansvarsrett etc) kr. 2040.
9. Lokal godkjenning av ansvarsrett for foretak	Foretak med sentral godkjenning som dekker det omsøkte ansvarsområdet betaler ikke gebyr. Selvbygger betaler heller ikke gebyr for sine ansvarsområder på eget tiltak.	Foretak med sentral godkjenning som dekker det omsøkte ansvarsområdet betaler ikke gebyr. Selvbygger betaler heller ikke gebyr for sine ansvarsområder på eget tiltak.
	For lokal godkjenning av foretak der det ikke foreligger sentral godkjenning, betales et gebyr pr. foretak på kr. 650.	For lokal godkjenning av foretak der det ikke foreligger sentral godkjenning, betales et gebyr pr. foretak på kr. 660.
10. Saksbehandlingsgebyr utslippsaker	For hvert anlegg: Søknad om utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 2500. Søknad om utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 5000. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 1000. Mindre endring av utslipps-tillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 2000.	For hvert anlegg: Søknad om utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 2550. Søknad om utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 5100. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 1020. Mindre endring av utslipps-tillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 2040.
11. Sakkyndig bistand	Kommunen kan engasjere sakkyndig bistand for nødvendige vurdering av søker og gjennomføring av kontroll av statiske beregninger, ventilasjons-anlegg og brannteknisk vurdering m.m. For slik bistand kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter. Tiltakshaver varsles på forhånd.	Kommunen kan engasjere sakkyndig bistand for nødvendige vurdering av søker og gjennomføring av kontroll av statiske beregninger, ventilasjons-anlegg og brannteknisk vurdering m.m. For slik bistand kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter. Tiltakshaver varsles på forhånd.
	Prøver det som er nødvendig for å skaffe til veie de opplysninger kommunen finner nødvendig for å behandle byggesaken, kan utføres for tiltakshaverens	Prøver det som er nødvendig for å skaffe til veie de opplysninger kommunen finner nødvendig for å behandle byggesaken, kan utføres for tiltakshaverens

Tolga kommune – kommune med tæl

	regning. Tiltakshaver varsles på forhånd.	regning. Tiltakshaver varsles på forhånd.
12. Behandling av private planforslag	For behandling av private forslag til reguleringsplaner betales kr 24.000 for normale planer, og kr. 30.000 for omfattende planer/planer med planprogram..	For behandling av private forslag til reguleringsplaner betales kr 24.480 for normale planer, og kr. 30.600 for omfattende planer/planer med planprogram..
	For behandling av bebyggelsesplan, og mindre vesentlig planendring betales kr 6.250 for saker delegert rådmann, og kr. 12.500 for saker med politisk behandling.	For behandling av bebyggelsesplan, og mindre vesentlig planendring betales kr 6.350 for saker delegert rådmann, og kr. 12.700 for saker med politisk behandling.
	For behandling av planforespørsel i det faste utvalg for plansaker, og private forslag til mindre vesentlige reguleringsendringer betales kr 3.500.	For behandling av planfoespørsel i det faste utvalg for plansaker, og private forslag til mindre vesentlige reguleringsendringer betales kr 3.750.
	Det forutsettes at ferdig vedtatt plan leveres kommunen i digitalt format, og at planens kartdata er i SOSI-format (nivå 4). Der dette ikke er tilfelle og planen må skannes, påkommer et tilleggsgebyr på kr 3 500.	Det forutsettes at ferdig vedtatt plan leveres kommunen i digitalt format, og at planens kartdata er i SOSI-format (nivå 4). Der dette ikke er tilfelle og planen må skannes, påkommer et tilleggsgebyr på kr 3 570.
	Gebyrene innbetales etter 2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker og kommunestyret. Utgifter til offentlige registreringer i forbindelse med reguleringsplan eller bebyggelsesplan, dekkes av regulanten (for eksempel befaring etter lov om kulturminner og lignende). Regulanten skal varsler på forhånd.	Gebyrene innbetales etter 2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker og kommunestyret. Utgifter til offentlige registreringer i forbindelse med reguleringsplan eller bebyggelsesplan, dekkes av regulanten (for eksempel befaring etter lov om kulturminner og lignende). Regulanten skal varsler på forhånd.
13. Behandling av fradelingssaker etter plan- og bygningsloven	Deling av grunneiendom, 1 ny eiendom kr 2 100. Pr. ny eiendom utover 1 kr 1500.	Deling av grunneiendom, 1 ny eiendom kr 2 140. Pr. ny eiendom utover 1 kr 1530.
14. Saker behandlet av formannskapet/det faste	Dispensasjon fra lov, forskrift eller vedtatt	Dispensasjon fra lov, forskrift eller vedtatt

Tolga kommune – kommune med tæl

utvalg for plansaker	arealplan/reguleringsplan (PBL § 19-2). kr 6.000. Mindre prinsipielle dispensasjonssaker behandlet av rådmann kr. 4.000.	arealplan/reguleringsplan (PBL § 19-2). kr 6.120. Mindre prinsipielle dispensasjonssaker behandlet av rådmann kr. 4.080.
15. Spesielle forhold – gebyr for medgått tid	Ved særlige tilfeller hvor det ikke er naturlig å beregne gebyr etter de foranstående satser (urimelig lavt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) legges antall timeverk til grunn. Følgende satser skal nytties: Kontorarbeide – enkeltperson pr. time: kr 860. Feltarbeide – enkeltperson pr. time: kr 1400. Feltarbeide – målelag pr. time: kr 2775.	Ved særlige tilfeller hvor det ikke er naturlig å beregne gebyr etter de foranstående satser (urimelig lavt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) legges antall timeverk til grunn. Følgende satser skal nytties: Kontorarbeide – enkeltperson pr. time: kr 880. Feltarbeide – enkeltperson pr. time: kr 1430. Feltarbeide – målelag pr. time: kr 2830.
	I særlige tilfeller (urimelig høyt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) kan rådmannen eller den han bemyndiger, etter søknad redusere gebyret.	I særlige tilfeller (urimelig høyt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) kan rådmannen eller den han bemyndiger, etter søknad redusere gebyret.
16. Seksjonering	For behandling og registrering av eiendomsseksjonering betales et utgangsgebyr på kr 4.000. I tillegg betales et gebyr for hver seksjon på kr 1.000.	For behandling og registrering av eiendomsseksjonering betales et utgangsgebyr på kr 4.080. I tillegg betales et gebyr for hver seksjon på kr 1.020.
17. Ulovlige tiltak og pålegg etter plan- og bygningsloven	For kommunens arbeid med ulovlig byggesak skal det betales gebyr på kr 5.000. I tillegg kan kommunen kreve dekning av sine kostnader til sakkyndig bistand.	For kommunens arbeid med ulovlig byggesak skal det betales gebyr på kr 5.100. I tillegg kan kommunen kreve dekning av sine kostnader til sakkyndig bistand.
18. Gebyr for sakkyndig bistand	Kommunen kan i særlige tilfeller rekvirere sakkyndig bistand for å gjennomføre nødvendig tilsyn i samsvar med reglene i plan- og bygningslovens §§ 33-1 og 25-2 andre ledd. For slik sakkyndig bistand kreves et tilleggsgebyr i tillegg til konsulentutgifter på kr.	Kommunen kan i særlige tilfeller rekvirere sakkyndig bistand for å gjennomføre nødvendig tilsyn i samsvar med reglene i plan- og bygningslovens §§ 33-1 og 25-2 andre ledd. For slik sakkyndig bistand kreves et tilleggsgebyr i tillegg til konsulentutgifter på kr.

Tolga kommune – kommune med tæl

	1.650.	1.680.
19. Tillegg for mangelfull søknad	Kr. 1.000 i gebyr i saker hvor det blir merarbeid på grunn av mangelfull søknad. Dvs. i saker hvor det må skrives brev til søker/ tiltakshaver om tilleggsdokumentasjon. Dette gjelder også saker hvor estetikk er dårlig dokumentert og hvor det er nødvendig med befaring før søknaden behandles.	Kr. 1.010 i gebyr i saker hvor det blir merarbeid på grunn av mangelfull søknad. Dvs. i saker hvor det må skrives brev til søker/ tiltakshaver om tilleggsdokumentasjon. Dette gjelder også saker hvor estetikk er dårlig dokumentert og hvor det er nødvendig med befaring før søknaden behandles.
20. Avgjørelser eller uttalelser fra andre myndigheter	For innhenting av tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet etter plan- og bygningslovens § 21-5 kreves et gebyr pr. myndighet på kr. 1250.	For innhenting av tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet etter plan- og bygningslovens § 21-5 kreves et gebyr pr. myndighet på kr. 1280.
Gebyrer for arbeider etter matrikkellov i Tolga kommune		
1. Gebyrer	Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:	Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:
1.1 Oppretting av matrikkelenhet		
1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn	areal fra 0 – 500 m ² kr 12.690. areal fra 501 – 2000 m ² kr 14.960. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. kr 1.065.	areal fra 0 – 500 m ² kr 13.240. areal fra 501 – 2000 m ² kr 15.260. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. kr 1.085.
1.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn	areal fra 0 – 500 m ² kr 12.690. areal fra 501 – 2000 m ² kr 14.960. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.065.	areal fra 0 – 500 m ² kr 13.240. areal fra 501 – 2000 m ² kr 15.260. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.085.
1.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon areal fra 0 – 50 m ² kr 5.340. areal fra 51 – 250 m ² kr 8.010. areal fra 251 – 2000 m ² kr 14.960. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.065.	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon areal fra 0 – 50 m ² kr 5.440. areal fra 51 – 250 m ² kr 8.170. areal fra 251 – 2000 m ² kr 15.260. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.085.
1.1.4 Oppretting av	Gebyr som for oppretting av	Gebyr som for oppretting av

Tolga kommune – kommune med tæl

---

anleggseiendom	grunneiendom. volum fra 0 – 2000 m ³ kr 14.960. volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ . kr 1.065.	grunneiendom. volum fra 0 – 2000 m ³ kr 15.260. volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ . kr 1.085.
1.1.5 Registrering av jordsameie	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.
1.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	Viser til 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4 og 6.1.5. I tillegg kan komme tilleggsgebyr.	Viser til 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4 og 6.1.5. I tillegg kan komme tilleggsgebyr.
1.2.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelser eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebrysatsene etter 6.1 og 6.2.	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelser eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebrysatsene etter 6.1 og 6.2.
1.3 Grensejustering		
1.3.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgjøre areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde. areal fra 0 – 250 m ² kr 4.275 areal fra 251 – 500 m ² kr 5.340.	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgjøre areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde. areal fra 0 – 250 m ² kr 4.360 areal fra 251 – 500 m ² kr 5.440.
1.3.2 Anleggseiendom	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³ volum fra 0 – 250 m ³ kr 4.275 volum fra 251 – 1000 m ³ kr	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³ volum fra 0 – 250 m ³ kr 4.360 volum fra 251 – 1000 m ³ kr

Tolga kommune – kommune med tæl

	5.340	5.440
1.4 Arealoverføring		
1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	<p>Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.</p> <p>areal fra 0 – 250 m² kr 10.680</p> <p>areal fra 251 – 500 m² kr 14.960</p> <p>arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m² medfører en økning av gebyret på . kr 2.130.</p>	<p>Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.</p> <p>areal fra 0 – 250 m² kr 10.890</p> <p>areal fra 251 – 500 m² kr 15.260</p> <p>arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m² medfører en økning av gebyret på . kr 2.170.</p>
1.4.2 Anleggseiendom	<p>For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføyning er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.</p> <p>volum fra 0 – 250 m³ kr 10.680.</p> <p>volum fra 251 – 500 m³ kr 14.960.</p> <p>volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører en økning av gebyret på . kr 2.130.</p>	<p>For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføyning er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.</p> <p>volum fra 0 – 250 m³ kr 10.890.</p> <p>volum fra 251 – 500 m³ kr 15.260.</p> <p>volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører en økning av gebyret på . kr 2.170.</p>
1.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning	<p>For inntil 2 punkter kr 3.740.</p> <p>For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 1.065.</p>	<p>For inntil 2 punkter kr 3.810.</p> <p>For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 1.085.</p>
1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter	<p>For inntil 2 punkter kr 4.815.</p> <p>For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 1.610.</p> <p>Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.</p>	<p>For inntil 2 punkter kr 4.815.</p> <p>For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 1.640.</p> <p>Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.</p>
1.7 Privat grenseavtale	For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde kr 2.675	For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde kr 2.730

Tolga kommune – kommune med tæl

	<p>For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde kr 540.</p> <p>Billigste alternativ for rekvisit velges.</p> <p>Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid.</p>	<p>For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde kr 550.</p> <p>Billigste alternativ for rekvisit velges.</p> <p>Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid.</p>
1.8 Urimelig gebyr	<p>Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.</p>	<p>Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.</p>
1.9 Betalingstidspunkt	Gebyret kan kreves inn forskuddsvis.	Gebyret kan kreves inn forskuddsvis.
1.10 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken	Gjør rekvisitrenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.	Gjør rekvisitrenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.
1.11 Utstedelse av matrikkelbrev	<p>Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 200,-</p> <p>Matrikkelbrev over 10 sider kr 375,-</p> <p>Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.</p>	<p>Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 200,-</p> <p>Matrikkelbrev over 10 sider kr 375,-</p> <p>Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.</p>
1.12 Merkemateriell	Utgifter til nødvendig merkemateriell for grenser og annet er inkludert i ovennevnte priser.	Utgifter til nødvendig merkemateriell for grenser og annet er inkludert i ovennevnte priser.
1.13 Kostnader for saksbehandling og tinglysing	Kostnader for saksbehandling og tinglysing kommer i tillegg til ovennevnte priser.	Kostnader for saksbehandling og tinglysing kommer i tillegg til ovennevnte priser.
1.14 Uttrekk og utlevering av eiendomsopplysninger	<p>Stor meglerpakke kr 1500,-</p> <p>Liten/ordinær meglerpakke kr. 1200,-.</p>	<p>Stor meglerpakke kr 1530,-</p> <p>Liten/ordinær meglerpakke kr. 1220,-.</p>

Tolga kommune – kommune med tæl

Gebyrer for avløp, septikkslam og renovasjonsgebyr		
Avløp	Satser før mva	Satser før mva
Abonnementsgesbyr	Kr 1 329,-	Kr 1 395,-
Avløpsgesbyr fritidshus	Kr 1 544,-	Kr 1 621,-
Avløpsgesbyr driftsbygninger m/melkeproduksjon	Kr 3 089,-	Kr 3 243,-
Avløpsgesbyr driftsbygninger uten melkeproduksjon	Kr 1 544,-	Kr 1 621,-
Avløpsgesbyr næring 400 m ³	Kr 12 346,-	Kr 12 963,-
Avløpsgesbyr næring 500 m ³	Kr 15 432,-	Kr 16 204,-
Avløpsgesbyr bolig <80m ² (150 m ³)	Kr 4 629,-	Kr 4 860,-
Avløpsgesbyr bolig 80- 120 m ² (200 m ³)	Kr 6 173,-	Kr 6 482,-
Avløpsgesbyr bolig >120m ² (300 m ³)	Kr 9 261,-	Kr 9 724,-
Avløpsgesbyr etter vannmåler pr m ³	Kr 31,-	Kr 33,-
Tilknytningsgesbyr avløp	Kr 11 000,- uansett størrelse.	Kr 11 000,- uansett størrelse.
Slamrenovasjon		
Slamgesbyr, tømming hvert 2.år	Kr 1 545,-	Kr 1 545,-
Slamgesbyr, tømming hvert 4.år	Kr 773,-	Kr 773,-
Slamgesbyr, tømming hvert år	Kr 3 089,-	Kr 3 089,-
Slamgesbyr fritidsbolig	Kr 773,-	Kr 773,-
Minirenseanlegg og tette tanker	Kr 773,-	Kr 773,-
Renovasjon		
Renovasjonsgesbyr, standardabonnement	Kr 3 048,-	Kr 3 048,-
Renovasjonsgesbyr, fritidsbolig	Kr 791,-	Kr 791,-
Renovasjonsgesbyr, miniabonnement	Kr 2 466,-	Kr 2 466,-
Husleie boliger og leiligheter		
Husleien prisjusteres i samsvar med endring i konsumprisindeksen i tida etter siste leiefastsetting.jf. husleieloven §4-2. Nye kontrakter inngås i henhold til retningslinjer i boligplan.		

Foto: Sindre Riise

